

เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
ระดับปริญญาโทกับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

ศรีสมร คุณากรบดินทร์

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

18 พ.ย. 2524

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2524

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวผู้คิดและคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาปัญหาเรียนฉบับแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ดร.อ. พงษ์เทพ ประธาน
ดร. ใจเพชร กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

ดร.อ. พงษ์เทพ ประธาน
ดร. ใจเพชร กรรมการ
ดร. ใจเพชร กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วย ความกรุณาจากอาจารย์ นงนวล พงษ์ไพบูลย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษร เจริญรักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมสร วังบุญน้อย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวาท พันธุเมธา และอาจารย์ นิยะดา ศรีจันทร์ ที่ได้กรุณาให้
คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้อำนวยการ
สำนักหอสมุด หัวหน้าแผนกห้องสมุด หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ทุกสถาบัน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นันทนา เบ็ญจเมือง อาจารย์สุพรรณิ วราพร อาจารย์ดวงพร
สุรัชพันธ์พงศ์ อาจารย์สุรศักดิ์ สังฆมณฑล อาจารย์ชาญกิจ ชอบทำกิจ อาจารย์กุลวนิกา
คุงตะเศรณี และคุณรัชนิกร อินเล็ก ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านดังกล่าวที่ได้ให้ความช่วยเหลือ
มา ณ ที่นี้ด้วย ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณอีกหลาย ๆ ท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

ศรีสมร คุณากรบดินทร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
ตัวแปรที่ใช้ศึกษา	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	10
ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	23
กลุ่มตัวอย่าง	23
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	28
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การจัดกระทำกับข้อมูล	32
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37

๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	69
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	69
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
อภิปรายผล	72
ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	83

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี.....	23
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโท	24
3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างบรรณารักษ์ของศูนย์มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู	25
4 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและแบบสอบถามที่ได้รับคืน	31
5 จำนวนแบบสอบถามที่ตอบอย่างสมบูรณ์	32
6 การกระจายสถานะของกลุ่มตัวอย่าง	38
7 หัสนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญา และบรรณารักษ์	40
8 หัสนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญา	43
9 หัสนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์	46
10 เปรียบเทียบหัสนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และบรรณารักษ์	49
11 ค่า q - statistic ของหัสนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ระหว่างนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และบรรณารักษ์	50
12 เปรียบเทียบหัสนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาที่อายุต่างกัน	51
13 เปรียบเทียบหัสนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย กับนักศึกษามหาวิทยาลัยครู	52
14 เปรียบเทียบหัสนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาส่วนกลาง กับนักศึกษาส่วนภูมิภาค	53
15 เปรียบเทียบหัสนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของกลุ่มบรรณารักษ์ที่มีอายุต่างกัน	54

16	เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ที่มีอายุ การเป็นบรรณารักษ์ต่างกัน	55
17	เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ห้องสมุด มหาวิทยาลัยกับบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู	56
18	เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ที่ทำงานในส่วนกลาง กับบรรณารักษ์ที่ทำงานในส่วนภูมิภาค	57
19	เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษา	58
20	เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์	63

คำนำ

ปัจจุบันโลกได้เจริญก้าวหน้าด้วยเทคโนโลยีวิทยาการใหม่ ๆ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ การเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากและรวดเร็ว สิ่งเหล่านี้ มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ทำให้การศึกษาก้าวหน้าไกลไปจากทศวรรษก่อน อย่างมาก มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การวิจัยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการวิจัยในวิชาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม (ศรี จันทวัฒน์ 2519 : 1) นอกจากนี้ไม่ว่าจะพิจารณาเรื่องใดก็คิดค้นมาจากงานวิจัยเกือบ 80 เปอร์เซ็นต์ และเป็นที่น่าอินที่ประเทศไทยเราก็ค้นคว้ากันไปพร้อม ๆ กับคนอื่น ๆ ด้วย นักการศึกษาเริ่มพูดถึงการศึกษาค้นคว้าจากวัสดุพิมพ์และไม่ตีพิมพ์ เริ่มพูดถึงห้องสมุด การสอนการใช้ห้องสมุดเริ่มมีบทบาทมากขึ้น เริ่มบรรจุการเรียนการใช้ห้องสมุดในหลักสูตรประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย แสดงให้เห็นว่า เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่าห้องสมุดเป็นส่วนสำคัญของการศึกษา (จรัสชัย บุญนาค 2521 : 37)

นักพัฒนาสังคมโดยทั่วไปได้สรุปว่า หนังสือและวัสดุสำหรับอ่านในห้องสมุดเป็นเครื่องมือและแหล่งวิทยาการที่สำคัญของครู นักเรียน และเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาการศึกษา วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของสังคมทุกชาติ (อร ธนภูมิ 2510 : 21) เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งวิทยาการอันประกอบด้วยวัสดุต่าง ๆ ที่จะสนองความใคร่รู้ใคร่ศึกษา ทั้งความหมายของห้องสมุดที่ว่า "ห้องสมุดคือสถานที่รวมของสรรพวิทยาการต่าง ๆ ได้แก่ วารสาร สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ตันฉบับตัวเขียน สมุดข่อย และอุปกรณ์สื่อทัศนศึกษาทุกชนิด ซึ่งมีวิธีการจัด และการบริหารงานเพื่อให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุดในทุกวิถีทาง" (จุฑาธิกษณ์ อ่ำพิทวงศ์ 2510:1)

สรุปแล้วห้องสมุดเป็นจักรกลในการศึกษาและเป็นเครื่องส่งเสริมการศึกษาที่สำคัญยิ่ง
ในปัจจุบัน ห้องสมุดเป็นแหล่งความรู้ เป็นสถานที่เก็บรวบรวมหนังสือ สิ่งพิมพ์ อุปกรณ์
การศึกษา เพื่อประโยชน์ในการอ่านและการศึกษาค้นคว้า แต่ห้องสมุดจะสามารถส่งเสริม
การศึกษา ตามหน้าที่ และความรับผิดชอบของห้องสมุดได้อย่างแท้จริงนั้น จำเป็นต้องมี
"บรรณารักษ์" เป็นผู้ดำเนินงานกิจการของห้องสมุดให้เป็นจริงตามความหมายและหน้าที่ความรับ
ผิดชอบของห้องสมุด ดังที่ฝ่ายมาตรฐานสถิติ ได้กล่าวไว้ว่า "บรรณารักษ์มีหน้าที่บริหารงาน
ทั่วไปของห้องสมุด ซึ่งมีลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ นับตั้งแต่การจัดหา การคัดเลือก
การวิเคราะห์ การจัดหมู่หนังสือ การซ่อมแซมและอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีงานด้านการบริการ
สำหรับผู้ใช้ห้องสมุดซึ่งจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของห้องสมุดนั้น ๆ" (ฝ่ายมาตรฐาน
สถิติ 2522 : 41) จารุวรรณ สินธุโสภณ กล่าวถึงบรรณารักษ์ไว้ว่า "บรรณารักษ์คือผู้มี
หน้าที่ดูแล รับผิดชอบด้านการจัดหา รักษา จัดระบบ และนำวัสดุต่าง ๆ ให้บริการ สถานที่
ดำเนินงานคือห้องสมุด บรรณารักษ์อาจหมายถึงผู้เชี่ยวชาญในการจัดบริหารและดำเนินงานกิจการ
ห้องสมุดก็ได้" (จารุวรรณ สินธุโสภณ 2520 : 77) ส่วน ฮาร์รอด กล่าวว่า "บรรณารักษ์
คือบุคคลที่มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับห้องสมุด การทำให้หนังสือรวมทั้งวัสดุทุกประเภทในห้องสมุด และ
บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดมีประโยชน์แก่ผู้ต้องการใช้ หรือให้ผู้ใช้ได้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้"
(Harrod. 1971 : 377) จากความหมายดังกล่าวมานี้ บรรณารักษ์จะต้องมีความรู้ถึง
5 ประการคือ รู้ถึงงานด้านวิชาการทั่วไป งานด้านเทคนิค งานการให้บริการ งานการบริหาร
และงานประชาสัมพันธ์ เพื่อดำเนินงานให้ห้องสมุดมีความสำคัญอย่างแท้จริง (อัมพร ปันศรี และ
นันทนา เมื่อมอง 2515 : 8)

จะเห็นได้ว่าบรรณารักษ์รวมทั้งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้กิจการห้องสมุดดำเนิน
ไปโดยเป็นผลดี และถึงผู้ผู้ใช้ห้องสมุด ดังนั้นการจะพัฒนาห้องสมุดให้เจริญก้าวหน้า สิ่งสำคัญที่สุดคือผู้
ที่เป็นบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจะต้องมีความรู้ ความสามารถที่จะดำเนินงานห้องสมุดไปให้
ดีที่สุด (ธารง แชนัน 2510 : 13)

แม้ว่าบรรณารักษ์จะมีความสำคัญและจำเป็นในการปฏิบัติงานห้องสมุดก็กล่าว อาชีพบรรณารักษ์ก็เป็นอาชีพที่ค่อนข้างใหม่สำหรับคนไทย เป็นอาชีพที่คนรู้จักและตระหนักในคุณค่าน้อยมาก (วนิดา สุรวดี 2500 : 32 - 36) นอกจากนี้การที่การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในเมืองไทย เพิ่งจะเริ่มขึ้นมาได้ประมาณสิบกว่าปีเท่านั้น ซึ่งนับว่าค่อนข้างใหม่เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาแขนงอื่น ผู้ได้รับการศึกษาในวิชาบรรณารักษศาสตร์จึงมีอยู่น้อย ไม่เพียงพอับความต้องการของประเทศที่กำลังพัฒนาในด้านการศึกษา การขาดแคลนบรรณารักษ์ในห้องสมุดทุกประเภทจึงเห็นได้อย่างชัดเจน ถึงผลการสำรวจความต้องการบรรณารักษ์ในหน่วยงานวิชาเฉพาะของ จารุวรรณสินธุโสภณ (จารุวรรณ สินธุโสภณ 2520 : 22) การคาดคะเนความต้องการบรรณารักษ์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาในปี 2519 - 2524 โดย สุขุม เฉลยทรัพย์ (สุขุม เฉลยทรัพย์ 2519 : 42) การคาดคะเนความต้องการบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ปีการศึกษา 2520 ของประจักษ์ กือเจริญ (ประจักษ์ กือเจริญ 2520 : 52) และการสำรวจความต้องการบรรณารักษ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของบรรณารักษ์หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยขอนแก่น (เฉลียว พันธุส์ิตา 2518 : 157)

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขาดแคลนบรรณารักษ์ ทำให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนฝึกอาชีพและกำลังคนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการบรรณารักษ์ ตลอดจนการคัดเลือกบุคคลที่สมควร เข้ารับการศึกษามอบให้เหมาะสมและควรจะต้องคำนึงถึงทัศนคติของบุคคลนั้นต่ออาชีพที่เขาเลือกด้วย เพราะเหตุว่าการที่บุคคลแต่ละคนจะประสบความสำเร็จในกิจการใดกิจการหนึ่ง มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง อาทิ เขานับถือ ใฝ่หา ใฝ่รู้ แรงจูงใจ และทัศนคติ ฯลฯ ในบรรดาปัจจัยเหล่านี้ ทัศนคตินับเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่ง (อารีรังสิโยกฤษฎ์ 2513 : 2)

ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนการสอน ในด้านตัวบรรณารักษ์เอง การทำงานห้องสมุดจะเป็นไปในรูปใดขึ้นอยู่กับทัศนคติของบรรณารักษ์ ทั้งนี้พฤติกรรมจะเปลี่ยนไปตามทัศนคติของบรรณารักษ์ ถึงที่สันติ ทองประเสริฐ กล่าวไว้ว่า ทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพบรรณารักษ์จะเป็นพลังใจให้บรรณารักษ์สามารถปฏิบัติงานที่หนัก ซึ่งบางครั้งเต็มไปด้วยอุปสรรค

ให้สำเร็จลงด้วยดี ปัญหาที่ใหญ่โตก็จะเป็นปัญหาเพียงเล็กน้อยและปัญหาที่เล็กน้อยก็จะเป็นปัญหาเสีย ในทางตรงกันข้ามถ้าหากมีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาชีพนี้ ต้องเป็นใจทำงาน วิทยุบรรณารักษ์เองจะเป็นผู้ทำลายทัศนคติที่ดีของผู้ใช้ที่มีต่อห้องสมุดเสียเอง ซึ่งจะทำให้การดำเนินการต่าง ๆ ของห้องสมุดประสบภาวะระงับงั้น (สันติ ทองประเสริฐ 2522 : 139)

ทวิษแห่งทัศนคติ มีความสำคัญถึงกล่าวทำให้ผู้เขียนมีความสนใจที่จะศึกษานักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญา บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์อย่างไร เพื่อจะได้นำผลที่ได้จากการศึกษาไป เป็นแนวทางหาวิธีการส่งเสริมและปลูกฝังให้นักศึกษาและบรรณารักษ์มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพของตนเอง อันจะส่งผลไปถึงการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ให้ปฏิบัติงานด้วยความสุขและประสบผลสำเร็จ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบถึงทัศนคติที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท กับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ตาม อายุ สภาพภูมิศาสตร์ สถาบัน
4. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ตาม อายุ อาชีพการเป็น บรรณารักษ์ สภาพภูมิศาสตร์ สถาบัน
5. เพื่อทราบถึงเหตุผลในการ เลือกอาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู

ความสำคัญของการศึกษานี้ว่า

1. ทำให้ทราบทัศนคติที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ บรรณารักษ์ หองสมุดมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู
2. เพื่อเป็นแนวทางในการหาวิธีการส่งเสริมหรือปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์อันจะเป็น ประโยชน์ในด้านการทำงานของบรรณารักษ์

สมมติฐานในการศึกษานี้ว่า

1. นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และบรรณารักษ์ มีทัศนคติต่อ อาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน
2. นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ที่มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันตาม อายุ สภาพ ภูมิศาสตร์ สถาบัน
3. บรรณารักษ์ที่มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันตาม อายุ อายุการเป็นบรรณารักษ์ สภาพภูมิศาสตร์ สถาบัน

ขอบเขตของการศึกษานี้ว่า

1. นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาตรี และปริญญาโทในสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี	วิทยาลัยครูเพชรบุรี	วิทยาลัยครูนครราชสีมา
วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. บรรณารักษ์ที่ทำงานในหอสมุดกลางมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครูทุกแห่ง ได้แก่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	มหาวิทยาลัยศิลปากร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์		

วิทยาลัยครูกาญจนบุรี	วิทยาลัยครูกำแพงเพชร	วิทยาลัยครูจันทบุรี
วิทยาลัยครูจันทบุรี เกษม	วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา	วิทยาลัยครูเชียงใหม่
วิทยาลัยครูเชียงใหม่	วิทยาลัยครูเทพสตรี	วิทยาลัยครูชนบุรี
วิทยาลัยครูนครปฐม	วิทยาลัยครูนครราชสีมา	วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช
วิทยาลัยครูนครสวรรค์	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
วิทยาลัยครูพระนครศรี	วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	วิทยาลัยครูพิษณุโลก
วิทยาลัยครูเพชรบุรี	วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์	วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์
วิทยาลัยครูภูเก็ต	วิทยาลัยครูมหาสารคาม	วิทยาลัยครูยะลา
วิทยาลัยครูลำปาง	วิทยาลัยครูเลย	วิทยาลัยครูสกลนคร
วิทยาลัยครูสงขลา	วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี	วิทยาลัยครูสุรินทร์	วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง
วิทยาลัยครูอุตรธานี	วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	วิทยาลัยครูอุบลราชธานี

ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 สถานภาพแบ่งเป็น

- บรรณารักษ์
- นักศึกษา

1.2 ระดับการศึกษาของนักศึกษา แบ่งออกเป็น

- ระดับปริญญาตรี
- ระดับปริญญาโท

1.3 อายุของนักศึกษา แบ่งออกเป็น

- อายุต่ำกว่า 20 ปี
- อายุ 21 ปี ถึง 25 ปี
- อายุ 25 ปีขึ้นไป

1.4 อายุของบรรณารักษ์ แบ่งออกเป็น

- อายุต่ำกว่า 25 ปี
- อายุ 26 ปี ถึง 35 ปี
- อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป

1.5 อายุการ เป็นบรรณารักษ์ แบ่งออกเป็น

- อายุการ เป็นบรรณารักษ์ 1 ปี ถึง 3 ปี
- อายุการ เป็นบรรณารักษ์ 4 ปี ถึง 7 ปี
- อายุการ เป็นบรรณารักษ์ 7 ปีขึ้นไป

1.6 สภาพภูมิศาสตร์ แบ่งเป็น

- ส่วนกลาง
- ส่วนภูมิภาค

1.7 สถาบัน แบ่งเป็น

- มหาวิทยาลัย
- วิทยาลัยครู

2. ทัวแปรตาม ได้แก่

ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ในลักษณะทั้งนิมาน (positive) คือ พอใจ สนใจ นิยมหรือชอบ อาชีพบรรณารักษ์ ในลักษณะนี้เสีย (negative) คือ ไม่พอใจ ไม่สนใจ เบื่อหน่าย หรือไม่ชอบอาชีพบรรณารักษ์ และอีกลักษณะหนึ่ง

คือรู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียดอาชีพบรรณารักษ์ (นวลจันทร์ ทิมวงศ์ 2519 : 9)

2. เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ หมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาและบรรณารักษ์ (ชาวิณี หาญวิริยะพันธุ์ 2513 : 7)

3. อาชีพบรรณารักษ์ หมายถึง อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการสะสมหนังสือและวัสดุที่เกี่ยวข้องในห้องสมุด โดยใช้ความรู้ทางวิชาชีพดำเนินงานเพื่อให้หนังสือและสิ่งพิมพ์ที่อยู่วางพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้ (ฉวีลักษณ์ บุญะกาญจน 2521 : 38) ซึ่งงานในอาชีพบรรณารักษ์จะประกอบไปด้วยงานเทคนิค เช่น การจัดหาหนังสือ การจัดหมู่หนังสือ และทำบัตรรายการ ฯลฯ งานบริการ เช่น ให้ยืมหนังสือ ให้บริการการค้นคว้า ฯลฯ งานประชาสัมพันธ์ เช่น จัดทำอนุสารเกี่ยวกับกิจการห้องสมุด เป็นต้น และงานบริหารและธุรการ เช่น การดูแลควบคุมหน่วยงาน การเบิกจ่ายเงิน เป็นต้น

4. นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ หมายถึง นักศึกษาที่เรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ปีการศึกษา 2523 ในสถาบันต่อไปนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยครู นครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์

5. บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ในห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัย

6. บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ในห้องสมุดของวิทยาลัยครู

7. สถานภาพ หมายถึง สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

7.1 บรรณารักษ์

7.2 นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

8. ระดับการศึกษาของนักศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของนักศึกษาวิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

8.1 ระดับปริญญาตรี

8.2 ระดับปริญญาโท

9. อายุของนักศึกษา หมายถึง อายุของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา แบ่งออกเป็น

9.1 อายุต่ำกว่า 20 ปี

9.2 อายุ 21 ปี ถึง 25 ปี

9.3 อายุ 25 ปีขึ้นไป

10. อายุของบรรณารักษ์ หมายถึง อายุของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบรรณารักษ์ แบ่ง
ออกเป็น

10.1 อายุต่ำกว่า 25 ปี

10.2 อายุ 26 ปี ถึง 35 ปี

10.3 อายุ 35 ปีขึ้นไป

11. อายุการเป็นบรรณารักษ์ หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานด้านบรรณารักษ์
แบ่งออกเป็น

11.1 อายุการเป็นบรรณารักษ์ 1 ปี ถึง 3 ปี

11.2 อายุการเป็นบรรณารักษ์ 4 ปี ถึง 7 ปี

11.3 อายุการเป็นบรรณารักษ์ 7 ปีขึ้นไป

12. สถาปัตยกรรมศาสตร์ หมายถึง การแบ่งสถานที่ตั้งของสถาบัน ออกเป็น

12.1 ส่วนกลาง

12.2 ส่วนภูมิภาค

13. สถาบัน หมายถึง สถานที่ที่นักศึกษา บรรณารักษ์ ศึกษา และทำงานอยู่ แบ่งออกเป็น

13.1 มหาวิทยาลัย

13.2 วิทยาลัยครู

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

คำว่าทัศนคตินี้ไม่มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย คล้าย ๆ กัน เช่น

นักจิตวิทยาได้ให้นิยามคำว่าทัศนคติว่า หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะค้นหาหรือหลีกเลี่ยงบางสิ่งบางอย่าง ปัจจุบันความหมายของคำว่าทัศนคติกว้างขวางออกไปคือ ทัศนคติประกอบด้วยความหมายว่าบุคคลหนึ่งถือคติสัมพันธกับวัตถุและมีผลให้บุคคลนั้นยอมรับวัตถุนั้น (Cronbach. 1963 : 435) ส่วนเฟอสเตอร์ กล่าวว่า ทัศนคติเป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละคนมีอยู่ ทัศนคตินี้เป็นสิ่งที่มิอาจหลีกเลี่ยงได้มาก จะเป็นตัวตัดสินว่าเรารู้สึกอย่างไร และเราควรจะทำหรือพูดอะไรในสถานการณ์ต่าง ๆ ของชีวิตเรา ทัศนคติจึงคล้าย ๆ กันนี้เสีย ซึ่งจะเป็นตัวนำให้เราประพฤติปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อความคิดและกำหนดพฤติกรรมของเราไม่มากนัก (Foster. 1961 : 131) หนังสือ Dictionary of Education ให้คำนิยามว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาพความพร้อมทางสมองและอารมณ์ที่จะแสดงปฏิกิริยาต่อสถานการณ์ บุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ที่กลมกลืนกับแบบแผนความประพฤติ (habitual pattern) ของการตอบสนองที่มีเงื่อนไข หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งเร้า (Good. 1945 : 37)

พจนานุกรมการศึกษาให้ความหมายไว้ว่า ทัศนคติเป็นสภาพของจิตใจและอารมณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ที่มีต่อมนุษย์ด้วยกันเอง ต่อสภาพการณ์ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เรื่องทัศนคติเป็นเรื่องกว้างขวาง หมายรวมถึง น้ำใจ ความรู้สึก ความรัก ความหวัง ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ (เจริญ มีสินทร์ 2505 : 39) สำหรับวิวัฒน์ชัย อยู่เย็นง ไก่กล่าวสรุปไว้ว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาพความพร้อมของจิตใจแบบหนึ่ง มาจากประสบการณ์ จึงจะตอบสนองต่อสิ่งเร้า อันจะเป็นได้ทั้งลักษณะนิมิต (positive) คือสนใจพอใจ ชอบ และปฏิบัติตามอย่างเต็มใจ หรืออาจเป็นในลักษณะนิเสธ (negative) คือเบื่อหน่าย ไม่พอใจ ไม่สนใจ ชักแย้ง ไม่ปฏิบัติตาม (วิวัฒน์ชัย อยู่เย็นง 2521 : 19) ทัศนคติคือวิถีทาง

ที่บุคคล เกิดความรู้สึกต่อบางสิ่งบางอย่าง ความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งนั้นหมายความว่า ทักษะนั้นมีวัตถุ วัตถุที่ทัศนคติมุ่งตรงต่อนั้นอาจจะเป็นอะไรก็ได้ อาจจะเป็นบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ นโยบาย หรืออื่น ๆ อาจจะเป็นได้ทั้งนามธรรมและรูปธรรม ทั้งนี้วัตถุแห่งทัศนคตินั้นอาจจะเป็นอะไรก็ได้ ที่คนรับรู้หรือคิดถึง (ชม ภูมิภาค 2516 : 64 - 65) เช็คคักกี้ โฆวาสินธุ์ กล่าวสรุปว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และปฏิกิริยาตอบสนองให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทิศทางใด ทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุน หรือคัดค้านก็ได้ทั้งนั้น ขึ้นอยู่กับขบวนการอบรมให้เรียนรู้ ระเบียบวิธีของสังคม ซึ่งทัศนคติจะแสดงออกหรือปรากฏออกหรือปรากฏให้เห็นให้ชัดเจนในกรณีนี้ที่ สิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม (เช็คคักกี้ โฆวาสินธุ์ 2520 : 38)

จากความหมายของคำว่าทัศนคตินี้จะเห็นได้ว่าทัศนคติมีองค์ประกอบอยู่ 3 ประการคือ (เช็คคักกี้ โฆวาสินธุ์ 2520 : 40)

1. Cognitive Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้หรือความเข้าใจของ บุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลในการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อ ช่วยในการประเมินผล สิ่งเร้านั้น ๆ

2. Feeling Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มี ความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า ต่างเป็นผล เนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้นแล้วว่าพอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ ดีหรือเลวอย่างไร

3. Action Tendency Component เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อมหรือ ความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้มาจากการประเมินผล

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่าทัศนคติแล้วยังทำให้ทราบว่าทัศนคติเกิดขึ้นได้ จากการเรียนรู้ และโดยมากเป็นการเรียนรู้ทางสังคม ฉะนั้นแหล่งกำเนิดทัศนคตินี้มีหลายทาง ในที่นี้ จะกล่าวเฉพาะที่สำคัญ ๆ ดังนี้ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 64 - 65)

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experiences) วิธีการหนึ่งที่เรารู้สึกตัว คือ จากการมีประสบการณ์เฉพาะอย่างกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทัศนคตินั้น บางครั้งแม้ว่าจะมีประสบการณ์ที่ดีหรือไม่ดีเพียงครั้งเดียวก็อาจจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคลได้

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication from others) ทัศนคติหลายอย่างของบุคคล เกิดขึ้นจากผลของการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการจากครอบครัว ในขณะที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนก็จะมีอิทธิพลต่อความเชื่อและทัศนคติของ เด็กได้

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) ทัศนคติบางอย่างของเราถูกสร้างขึ้นจากการเลียนแบบจากคนอื่น ขบวนการเกิดทัศนคติโดยวิธีนี้เกิดได้จากเหตุการณ์บางอย่าง บุคคลจะมองเห็นว่าบุคคลอื่นมีการปฏิบัติอย่างไร แล้วบุคคลนั้นจะแปลความหมายของการปฏิบัตินั้นในรูปของความเชื่อ ทัศนคติซึ่งมาจากการปฏิบัติของเขา ถ้าบุคคลนั้นให้ความเคารพนับถือ ยกย่องบุคคลที่แสดงปฏิกริยานั้นอยู่แล้ว บุคคลนั้นจะยอมรับความรู้สึก ความเชื่อที่เขาคิดว่าบุคคลที่แสดงปฏิกริยานั้น ๆ มี

4. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) ทัศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากสถาบัน เช่น โรงเรียน สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา หน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น สถาบันเหล่านี้จะเป็นแหล่งที่มาและสิ่งช่วยสนับสนุนให้เกิดทัศนคติบางอย่างได้

หน้าที่ของทัศนคติ

ทัศนคติทำหน้าที่เกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมาก ทัศนคติมีส่วนกำหนดการมองเห็นของคน นอกจากนั้นยังทำหน้าที่อื่น ๆ อีกเช่น

1. เตรียมบุคคลเพื่อให้พร้อมต่อการปฏิบัติงาน
2. ช่วยให้บุคคลได้คาดคะเนล่วงหน้าว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น
3. ทำให้บุคคลได้รับความสำเร็จจากผลกษัตริย์ที่วางเอาไว้

(ชม ภูมิภาค 2516 : 65)

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ทัศนคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝัง และเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ และบางอย่างจะพัฒนาเพื่อมาสู่ความมั่นคงในภายหลังหรือก่อตัวมาเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ ปัจจัยหรือตัวการที่ทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้นมีมากมายหลายอย่าง เคสแมน ได้อธิบายการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่าเป็นไปตามสภาพแวดล้อมของสังคมภายในกระบวนการดังนี้

1. การยินยอม (Compliance) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับอิทธิพลจากผู้อื่น เพราะหวังว่าจะได้รับปฏิกริยาตอบสนองที่น่าพอใจจากบุคคลอื่น เขาปรับปรุงพฤติกรรมไม่ใช่เพราะเขาเชื่อถือในความสำเร็จของพฤติกรรมนั้น แต่เป็นเพราะเขาคาดว่าจะได้รับรางวัลพิเศษหรือการยอมรับและหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษหรือการไม่ยอมรับ
2. การเลียนแบบ (Identification) คือการแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เหมือนสมาชิกในสังคม หรือเพื่อให้คนอื่นเห็นว่าตนเป็นคนเก่ง เพื่อจะมีสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น ความสัมพันธ์นี้อาจจะเป็นในรูปของการเลียนแบบขั้นสูง (classical identification) ซึ่งบุคคลจะแสดงบทบาทของคนอื่น หรืออาจจะอยู่ในรูปของความสัมพันธ์ที่มีบทบาทในตนเองเดียวกัน
3. รัยอิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ เนื่องจากตรงกับค่านิยมที่มีอยู่ในตัวของบุคคลเอง (Internalization) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับอิทธิพลเพราะความสำคัญของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้รับรางวัลอย่างแท้จริง เขายอมรับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพราะมันสอดคล้องกับค่านิยมของเขา เขาอาจจะพิจารณาว่ามันมีประโยชน์สำหรับการแก้ไขปัญหา หรือพบว่ามันเป็นสิ่งที่น่าพอใจแก่เขา พฤติกรรมในลักษณะนี้แนโน้มที่จะรวมกับค่านิยมที่มีอยู่ของบุคคล (Kelman, 1967 : 470-471)

ส่วน ไทรแอนคิส กล่าวถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่าเป็นเพราะ

1. ได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. ได้รับประสบการณ์ตรงหรือความกระทบกระเทือนใจ
3. ถูกบังคับให้ปฏิบัติไม่ตรงกับทัศนคติของตน

4. การรักษาทางจิตใจเพื่อให้เข้าใจเหตุผลที่ถูกต้องขึ้น
5. เปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่ (Friandis. 1971 : 3)

สำหรับสถิติ นิยมญาติ ไท่กล่าวถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับแหล่งที่มาของสิ่งที่สื่อสาร ได้แก่ ศักดิ์ศรี หรือเกียรติศักดิ์ของผู้สื่อสาร ความจริงหรือเจตนา ความชอบพอกัน ลักษณะความคล้ายคลึงกัน และกลุ่มอ้างอิงหรือการ เป็นสมาชิกในกลุ่ม
2. ปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งที่เราสื่อสารหรือหัว เนื้อหา ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ ความเบี่ยงเบนของสิ่งที่เราสื่อสาร การเสนอเนื้อหาของฝ่ายเดียวหรือสองฝ่าย การกล่าวสรุป เป็นเชิงเน้น และความใหม่ของเนื้อหาที่สื่อสารออกไป
3. ปัจจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ ปัจจัยที่เกี่ยวกับสถานการณ์หรือสภาพการณ์ที่ควรจะต้องกล่าวถึง ได้แก่ การใช้บางสิ่งบางอย่างเข้าหนุนสิ่งที่สื่อสารออกไป การกระตุ้นให้เกิดความสนใจกลัว และการหันความสนใจไปทางอื่น

นอกจากปัจจัยที่กล่าวมาแล้ว ปัจจัยอีกอันหนึ่งที่ควรคำนึงถึงคือ ปัจจัยเกี่ยวกับเป้าหมายหรือเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ที่เราตั้งใจจะเปลี่ยนทัศนคติ ว่ามีคุณลักษณะเช่นไร มิฉะนั้นแล้วการเปลี่ยนแปลงทัศนคติจะไม่ไต่ผลเท่าที่ควร (สถิติ นิยมญาติ 2518 : 14 - 23)

การวัดทัศนคติ

ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถอ้างอิงได้จากพฤติกรรมหรือการตอบสนองของบุคคลนั้น ๆ การวัดทัศนคติอาจทำได้หลายวิธี เช่น

1. การออกแบบสัมภาษณ์ (survey interview) โดยอาจจะเป็นคำถามประเภทให้เลือกตอบโดยกำหนดคำตอบไว้ให้แล้ว (fixed alternative question) เช่น ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ หรืออาจใช้คำถามประเภทเปิดโอกาสให้ผู้ตอบตอบได้อย่างอิสระเต็มที่ (open-ended question)

2. การแบ่งช่วงสากล (Scaling Technique) คือการให้ช่วงการวัดแบบต่าง ๆ เช่น Likert Scale แบ่งช่วงการวัดออกตามความเห็นเป็น 5 ช่วงคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้การวัดทัศนคติแบบการแบ่งช่วงสากล

3. วิธีพิเศษ (Special Technique) ในการวัดทัศนคติผู้ตอบอาจจะตอบไม่ตรงกับความเป็นจริง ทั้งนี้เพราะค่านิยมและประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น เป็นต้นเช่นนี้ ดังนั้นเราควรจะใช้วิธีทางอ้อม เพื่อใช้วัดโดยไม่ให้ผู้ตอบทราบว่ากำลังทดสอบอะไรอยู่ โดยอาจใช้วิธีการให้บรรยายความรู้และประสบการณ์จากรูปภาพที่นำมาให้ดู (วิวัฒน์ชัย อยู่เย็นยง 2521 : 21)

การสร้างมาตรวัดทัศนคติ (Attitude Scale)

วิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคตินั้นมีหลายวิธีด้วยกัน ในที่นี้จะกล่าวถึงวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติที่เป็นที่นิยมและใช้กันแพร่หลาย 3 วิธี ได้แก่

1. การสร้างมาตรวัดทัศนคติแบบ Equal Appearing Intervals ของเซอร์สโตน
2. การสร้างมาตรวัดทัศนคติแบบ Summated Rating Scale ของลิเคอร์ท์
3. การสร้างมาตรวัดทัศนคติแบบ Semantic Differential ของออสกู๊ด

1. วิธี Equal Appearing Intervals.

วิธีการนี้คิดขึ้นโดยเซอร์สโตนและเลห์ โดยพิมพ์ประโยคที่เกี่ยวข้องกับความสนใจต่อวัตถุทางจิตวิทยา (psychological object) ลงบนบัตรแยกจากกัน และให้กลุ่มตัวอย่างแบ่งแยกประโยคต่าง ๆ ที่ปรากฏบนบัตรไปเป็น 11 กลุ่ม ตามอักษร A - K ซึ่งอักษรเหล่านี้จะเรียง A ไว่ซ้ายสุด และ K อยู่ขวาสุด อักษร A นั้น จะแทนความรู้สึกไม่พอใจที่สุดต่อวัตถุทางจิตวิทยา ส่วนความรู้สึกพอใจที่สุดจะเป็นอักษร K ข้างกลางหรืออักษร F นั้น แสดงความรู้สึกเฉย ๆ หรือไม่แน่ใจ ซึ่งหมายถึง ไม่แสดงความรู้สึกทั้งทางด้านความพอใจและ

ไม่พอใจต่อทางจิตวิทยา ระดับของความพอใจที่เพิ่มขึ้นนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปโดยพิจารณาได้จากอักษร G - K และระดับความไม่พอใจจะเปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่ D - A กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะต้องตัดสินระดับความพอใจหรือความไม่พอใจ โดยใช้อักษรต่าง ๆ ทั้ง 11 ช่วง กลุ่มตัวอย่างผู้ตัดสินนี้จะใช้ประมาณ 300 คน บุคคลเหล่านั้นจะได้รับคำอธิบายให้ทราบถึงข้อความต่าง ๆ ที่จะแบ่งแยกเป็น เหนือ ๆ และความรู้สึกพอใจที่สุด ไม่พอใจที่สุด แล้วกลุ่มตัวอย่างจะต้องประมาณค่าแต่ละข้อความใน 11 ช่วงคะแนน และนำคำตอบมาหาค่ามัธยฐาน (Edwards. 1957 : 83 - 85)

2. วิธี Summated Rating Scale.

วิธีการนี้สร้างขึ้นโดย ลิเคอร์ต (Rensis Likert) โดยยึดหลักเกณฑ์ว่า ข้อความแต่ละข้อความในมาตราวัดนี้จะต้อง

1. ครอบคลุมช่วงทัศนคติทั้งหมด (attitude continuum)
2. การตอบแต่ละข้อความจะบอกถึงทัศนคติที่มีอยู่
3. จุดที่ตอบนั้นอาจกำหนดได้จากจำนวนเปอร์เซ็นต์ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยตอบจนนานมาก่อน
4. ทัศนคติของแต่ละคนอาจกำหนดได้จากการรวมคำตอบของเขาจากข้อความต่าง ๆ ในมาตราวัดนั้น ซึ่งเกือบจะเป็นคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากเครื่องมือวัดต่าง ๆ ซึ่งแต่ละชิ้นก็วัดความยาวตลอดช่วงทัศนคติ (เชตศักดิ์ โฆวสินธุ์ 2520 : 50 - 56)

ลำดับขั้นของการสร้างมาตราวัดนี้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การรวบรวมข้อความ ข้อความนี้อาจเขียนขึ้นเองหรือได้มาจากหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร หรือจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิในค่านั้น ๆ ก็ได้ แต่ละข้อความจะต้องมีลักษณะที่ว่า คนที่มีทัศนคติต่าง ๆ กันจะตอบแตกต่างกัน ฉะนั้นจะต้องหลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อความที่มีความหมายกำกวมหรือความหมายเป็นสองนัย

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบข้อความเพื่อให้แน่ใจว่าข้อความนั้นเขียนไว้เหมาะสมต่อการที่จะตอบเพียงใด โดยจะมีข้อความให้เลือก 5 ข้อคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยเฉย ๆ หรือไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 27)

ขั้นที่ 3 การทดลองขั้นต้น เมื่อได้ตรวจสอบข้อความและคิดว่าข้อความที่ได้มีความรัดกุมกันแล้ว ก็นำไปทดลองขั้นต้นเพื่อจะดูว่ามีข้อความใดที่ยังไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือที่จะต้องแก้ไขก่อนที่จะบรรจุลงในมาตราวัดขั้นต้น

ขั้นที่ 4 การกำหนดน้ำหนัก ในการตอบตัวเลือกต่าง ๆ แต่ละข้อความ โดยทั่วไปจะใช้วิธีการกำหนดให้แต่ละตัวเลือกมีน้ำหนักเป็น 5 4 3 2 และ 1

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ข้อสอบ (Item Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อทำได้ 2 แบบคือ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวม

5.1 วิธีวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ วิธีการนี้จะแบ่งตัวอย่างออกเป็น 2 พวกคือ พวกที่ได้คะแนนรวมมากเรียกว่ากลุ่มสูง และพวกที่ได้คะแนนรวมน้อยเรียกว่ากลุ่มต่ำ การแบ่งกลุ่มสูงกลุ่มต่ำนี้นิยมเอามาแต่เพียงบางส่วน โดยมากนิยมเอามาเพียง 25 เปอร์เซ็นต์สูงต่ำ แล้วคำนวณค่าเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม ดูความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ถ้ามีความแตกต่างก็ถือว่าข้อนั้นมีอำนาจจำแนก

5.2 วิธีหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากข้อความกับคะแนนรวม ซึ่งทำได้หลายวิธีเช่น Tetrachoric correlation, Biserial correlation หรือ Pearsonian product moment correlation เป็นต้น

3. วิธี Semantic Differential

ออสกู และผู้ร่วมงานใช้วิธีนี้เพื่อวัดความหมายของมโนทัศน์ (concept) ออกมาในรูปความหมายของคำคุณศัพท์ โดยให้บุคคลทำเครื่องหมายตรงกันข้ามกันคู่หนึ่ง ๆ เช่น ดี - ไม่ดี ชอบ - ไม่ชอบ ฯลฯ ผู้ตอบจะต้องพิจารณาว่ามโนทัศน์ที่ตนเห็นมีความหมายสอดคล้องกับคุณศัพท์

ในแต่ละสเกลอย่างไร มากน้อยแค่ไหน แล้วลงความเห็นลงไปในสเกล โดยกำหนดช่อง 0 เป็นจุดศูนย์กลาง ถ้าลงความเห็นไปทางบวก ($+3 +2 +1$) แสดงว่ามีทัศนคติที่ดี ถ้าลงความเห็นไปทางลบ ($-3 -2 -1$) แสดงว่าทัศนคติไม่ดี (Osgood, 1957:189)

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ และเหตุผลในการเลือกอาชีพนี้ของผู้ทำการวิจัยไว้บางดังนี้

Thornton ได้ทำการศึกษาทัศนคติของบรรณารักษ์ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์และได้สร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ขึ้น โดยวิธีการรวมเอามาตราคำนวณและเนื้อหาเป็นเกณฑ์ในการเลือกประโยคคำถาม เพื่อวัดทัศนคติของบรรณารักษ์ชาว Georgia ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ จำนวน 111 คน ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติของบรรณารักษ์เหล่านั้นแตกต่างกันไปตามประเภทห้องสมุด ซึ่งบรรณารักษ์เหล่านั้นทำงานอยู่ ทัศนคติของบรรณารักษ์ที่แตกต่างออกไปมากที่สุดให้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ซึ่งต่างไปจากบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดเฉพาะ ในบรรณารักษ์ทั้ง 3 กลุ่มนี้ มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์น้อยกว่าบรรณารักษ์ทั้ง 3 กลุ่ม (Thornton, 1963 : 15 - 25) ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมีทัศนคติที่ไม่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์ เช่นเดียวกับบรรณารักษ์ทางปากีสถานที่ไม่มีความพอใจในอาชีพนี้ตามผลการวิจัยของ แอนวอร์ (Anwar, 1974 : 7256- A) ซึ่งได้ทำการศึกษาดังนี้ถึงทางด้านเศรษฐกิจสังคม (socioeconomic background) อิทธิพลที่มีต่อการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ และความพอใจ ไม่พอใจต่ออาชีพนี้ของบรรณารักษ์ชาวปากีสถาน ผลการศึกษาพบว่า บรรณารักษ์ชาวปากีสถานทั่ว ๆ ไปเป็นชาย อายุต่ำกว่า 35 ปี แต่งงานแล้ว เกิดในเมือง มีบิดาเป็นผู้ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ

บรรณารักษ์เหล่านี้โดยทั่ว ๆ ไปมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าบิดามารดา มีพื้นฐานการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งในสาขาสังคมศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์ ได้รับประกาศนียบัตรหลักสูตร 1 ปี ระดับหลังปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยปีที่สถาน บรรณารักษ์ศาสตร์ไม่ได้เป็นทั้งการเลือกอาชีพแรก และอาชีพแรกของเขา การตัดสินใจที่จะเป็นบรรณารักษ์มีอิทธิพลมาจากหลายองค์ประกอบ ได้แก่ ความชอบหนังสือ อิทธิพลของบรรณารักษ์ ความสำคัญของอาชีพบรรณารักษ์ และคำแนะนำของญาติพี่น้อง บรรณารักษ์เหล่านี้ไม่มีความพอใจในอาชีพปัจจุบัน แต่ก็ไม่ต้องการที่จะออกจากอาชีพนี้ไปเช่นกัน ความไม่พอใจในการทำงานเนื่องมาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ

ในปี 1974 เบอร์รี ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับห้องสมุด ระหว่างนักศึกษาปีที่หนึ่ง กับบรรณารักษ์วิชาชีพ โดยใช้แบบสอบถามนักศึกษายี่ห้อหนึ่ง จำนวน 100 คน บรรณารักษ์ 25 คน การศึกษาพบว่า การประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับห้องสมุดระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มนี้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในความคิดเห็นต่าง ๆ ดังนี้ อาชีพ - บรรณารักษ์ บรรณารักษ์ บริการรับจ่ายหนังสือจอง กั้นวารสาร บัตรรายการ และห้องสมุดมหาวิทยาลัย ความคิดเห็นของนักศึกษจำนวน 99 คน มีความพึงพอใจน้อยกว่าบรรณารักษ์ และความคิดเห็นของนักศึกษาที่พึงพอใจน้อยที่สุดคือค่านาฬิกาบรรณารักษ์ (Berry. 1974 : 175)

งานวิจัยที่น่าสนใจอีกงานหนึ่งคืองานวิจัยของแม็กมาฮัน ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบรรณารักษ์โดยเน้นค่านิยมทางสังคมและทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ ผลการศึกษาพบว่า บรรณารักษ์ชายมีความรู้สึกไว (sensitive) ชอบคิด ยับยั้งเกินไป และรู้สึกไม่มีความมั่นคงปลอดภัย (overcontrolled and insecure) บรรณารักษ์หญิงมีความรู้สึกไว มีทัศนคติถอยหนีจากสังคม (withdrawn socially) และค่อนข้างจะไม่เบิกบาน และไม่มีความมั่นคงปลอดภัย กลุ่มตัวอย่างทั้งชายและหญิงมีค่านิยมทางสุนทรีย (aesthetic) สูงมาก และมีค่านิยมทางค่านิยมเศรษฐกิจต่ำ มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์น้อย ส่วนเหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์นั้น บรรณารักษ์ชายให้เหตุผลถึงนี้คือ สนใจหนังสือ มีประโยชน์ต่อชุมชน เป็นอาชีพที่ถูกต้อง โอกาสในการก้าวหน้าและได้เปลี่ยนบรรยากาศบ่อย ๆ

กองการพ้นจากงานของ Tasmanian Education Department

ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ต้องการใช้เวลาศึกษาในมหาวิทยาลัย เป็นอาชีพที่น่าสนใจในคณะ
ศิลปศาสตร์ ความสนใจส่วนตัวที่มีต่อหนังสือ ชอบความรู้และข้อเท็จจริงจำนวนมากที่บรรจุอยู่
ในหนังสือ ตั้งใจที่จะประพันธ์และต้องการเข้าถึงหนังสือเพื่อทำเนิงานด้านการประพันธ์ ต้องการ
ได้รับปริญญา รักหนังสือ รักการอ่านและความรู้ ตำแหน่งว่างของงานในขณะนั้น สนใจหนังสือ
ปรารถนาจะบริการสังคม สำหรับกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงได้ให้เหตุผลในการเลือกอาชีพดังนี้ พบว่า
อาชีพบรรณารักษ์น่าสนใจและน่าเร้าใจ ความคิดที่จะทำงานกับหนังสือ ค่าจ้างที่เป็นธรรมและ
น่าสนใจสำหรับผู้จบศิลปศาสตร์ เป็นงานที่มีประโยชน์ที่สุดในเวลานั้น เป็นทางเลือกนอกเหนือจาก
งานในโรงงาน เป็นงานที่น่าสนใจเป็นพิเศษ รักหนังสือตั้งแต่เป็นเด็ก ชอบห้องสมุดโรงเรียน
ชอบการอ่าน สนใจหนังสือ ชอบช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ มีโอกาสได้เห็นหนังสือในวงกว้าง
คิดว่าห้องสมุดสำคัญ ฯลฯ (McMahon. 1967 : 107) เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์
เหล่านี้ส่วนใหญ่สอดคล้องกับผลการวิจัยของแซนคู ซึ่งได้ศึกษาถึงความเข้าใจเกี่ยวกับงาน (Job
Perception) ของบรรณารักษ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในการศึกษาครั้งนี้
แซนคู ได้สอบถามเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ พบว่าเหตุที่เลือกอาชีพบรรณารักษ์
นั้นส่วนใหญ่เป็นเพราะรักหนังสือ และการบริการแก่ประชาชน นอกจากนี้บรรณารักษ์หญิงเลือกอาชีพนี้
เพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับผู้หญิง และต้องการ เปลี่ยนจากอาชีพครูมาเป็นบรรณารักษ์
(Sandhu. 1971 : 438 - 445)

เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วนี้ บุคคลต่าง ๆ เช่น
ปิตา มารดา ยังมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบรรณารักษ์ และนักศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ด้วย
ดังการวิจัยของไมรอน ซึ่งศึกษาถึงแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลเลือกอาชีพบรรณารักษ์ ผลการศึกษาค้นคว้า
พบว่า ปิตา มารดา และญาติ สนับสนุนให้เลือกอาชีพบรรณารักษ์และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เข้าสู่อาชีพนี้
เพราะชอบหนังสือ ห้องสมุดและงานห้องสมุด เกินครึ่งของบรรณารักษ์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเริ่ม
ตระหนักว่าบรรณารักษ์เป็นอาชีพหนึ่งก่อนจบชั้นเตรียมอุดมศึกษา ส่วนมากได้ตัดสินใจเข้าสู่อาชีพนี้เมื่อ

สำหรับในประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไว้ แต่ได้มีผู้เขียนบทความเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกอาชีพนี้ไว้คือ คุณณัฐจวน อินทรกำแหง ได้เขียนบทความเรื่อง Why I Want to Be a Librarian ไว้ดังนี้ เหตุที่เป็นบรรณารักษ์เพราะชอบอ่านหนังสือมาก เมื่อจบการศึกษาก็ยังไม่เป็นครู ได้รับแต่งตั้งให้ทำงานห้องสมุด พอปีถัดมาเรียนได้ไปฝึกงานห้องสมุดที่ USIS พบว่าเด็ก ๆ ชอบอ่านหนังสือมากจึงนึกถึงเด็กอีกจำนวนพัน ๆ คนที่ไม่มีโอกาสได้อ่าน ดังนั้นจึงได้ถามตนเองว่าทำไมงานห้องสมุดในประเทศไทยเราจึงไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร ไม่มีใครเห็นประโยชน์ของการมีห้องสมุดที่ดี ไม่มีใครเห็นว่าห้องสมุดเป็น

แหล่งการศึกษาของเด็ก ๆ เท่า ๆ กับผู้ใหญ่ ฉะนั้นคนทั้งหลายจึงไม่ได้ตระหนักว่าการศึกษา
จะสมบูรณ์แบบไม่ได้หากไม่มีห้องสมุด ดังนั้นผู้เขียนบทความนี้จึงตั้งใจว่าจะเป็นบรรณารักษ์
(Runjuan Intarakumhang. 1955 : 171)

นอกจากนี้ในการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ต่อการปฏิบัติงาน
ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2513 - 2518 นั้น ทศนีย์ ทองศิริ ได้สอบถาม
เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษศาสตร์นี้ เหตุผลที่เลือกอาชีพบรรณารักษ์ของบัณฑิตนั้นเป็นเพราะ
มีความพอใจและความถนัดในงานอาชีพนี้เป็นพิเศษ รองลงไปเป็นเพราะมีโอกาสก้าวหน้าในการ
ประกอบอาชีพ และเพราะหางานอื่นเพื่อประกอบอาชีพไม่ได้ (ทศนีย์ ทองศิริ 2521 : 99)

สำหรับผลการวิจัยที่เกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพอื่น ๆ ในประเทศไทยได้มีผู้วิจัยไว้ดังนี้คือ
นวลจันทร์ หิมวงศ์ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูของผู้ที่เป็นครูกับนิสิตฝึกหัดครู
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตัวอย่างประชากรคือ ครูในโรงเรียนรัฐบาลและในโรงเรียนราษฎร์
จำนวน 120 คน เป็นชาย 60 คน หญิง 60 คน และนิสิตชั้นปีที่ 4 จากคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน จำนวน 60 คน ผลการวิจัย
ปรากฏว่ามีความแตกต่างระหว่างอิทธิพลต่อการตัดสินใจและเวลาที่คาดว่าจะยึดอาชีพครูของครูชาย
กับครูหญิง ครูปริญญากับครูไม่มีปริญญา และระหว่างนิสิตฝึกหัดครูกับผู้ที่ไม่เป็นครู และพบว่าทัศนคติ
ของครูปริญญากับครูไม่มีปริญญา นิสิตกับครูปริญญา และนิสิตกับกลุ่มครูต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และ
มีทัศนคติต่างกันในด้านอาชีพครูหางานได้ง่าย ครูมีวันหยุดมาก ค่าใช้จ่ายในการเรียนครู บำเหน็จ
บ้านญาติ การลาป่วย ความมั่นคงในอาชีพ การร่วมในกิจกรรมของชุมชน ประสิทธิภาพของการ
เป็นครู เปิดโอกาสให้ก้าวหน้า เพื่อบรรณงานของครู การสังสรรค์กับเด็กและการใช้สิทธิปัญญาของ
ครู นอกจากนี้ยังพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับอิทธิพลที่จูงใจให้มาเป็นครู ของกลุ่มครูกับนิสิต
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องรายได้ของครู เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น การเรียนครูเปิดโอกาส
ให้ก้าวหน้า ประสิทธิภาพที่ครูได้เปิดโอกาสให้ก้าวหน้า การแข่งขันกันเองในอาชีพครู โอกาสที่ครู
ได้ศึกษาในวิชาที่ตนชอบ และการปฏิบัติตามจรรยาครู ซึ่งมีความหมายว่า ทัศนคติเหล่านี้มีอิทธิพลจูงใจ
ให้มาเป็นครู ของกลุ่มครูและนิสิตแตกต่างกัน (นวลจันทร์ หิมวงศ์ 2511 : บทคัดย่อ)

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ บรรณารักษ์
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified
Random Sampling) ดังนี้

1. นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี สุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 %
ของประชากรแต่ละสถาบัน จำนวนทั้งสิ้น 465 คน

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี

สถาบัน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	25	8
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	115	35
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	86	26
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	43	13
มหาวิทยาลัยรามคำแหง*	972	292
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี	43	13
วิทยาลัยครูเพชรบุรี	32	10
วิทยาลัยครูนครราชสีมา	28	8
วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช	55	17

ตาราง 1 (ต่อ)

สถาบัน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	110	33
วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์	32	10
รวม	1,541	465

* สำหรับมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้นไม่สามารถสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรได้จึงใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาที่เรียนกระบวนวิชารหัส LS 215, LS 353 และ LS 471

2. นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโท สุ่มกลุ่มตัวอย่าง 85 % ของประชากรแต่ละสถาบัน จำนวนทั้งสิ้น 67 คน

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโท

สถาบัน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	55	47
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	24	20
รวม	79	67

3. บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู สุ่มกลุ่มตัวอย่าง 70 % ของ
ประชากรแต่ละสถาบัน จำนวนทั้งสิ้น 218 คน

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู

สถาบัน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	13	9
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	16	11
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	9	6
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	16	11
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	42	29
มหาวิทยาลัยมหิดล	11	8
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	24	17
มหาวิทยาลัยศิลปากร		
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์	10	7
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตวังท่าพระ	9	6
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน	3	2
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน	8	6
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน	2	1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	11	8
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา	1	1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก	3	2
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม	4	3
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา	1	1

ตาราง 3 (ต่อ)

สถาบัน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี	2	1
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่	5	4
วิทยาลัยครูกาญจนบุรี	1	1
วิทยาลัยครูกำแพงเพชร	2	1
วิทยาลัยครูจันทบุรี	2	1
วิทยาลัยครูจันทรม	5	4
วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา	2	1
วิทยาลัยครูเชียงราย	2	1
วิทยาลัยครูเชียงใหม่	6	4
วิทยาลัยครูเทพสตรี	5	4
วิทยาลัยครูชนบุรี	2	1
วิทยาลัยครูนครปฐม	5	4
วิทยาลัยครูนครราชสีมา	4	3
วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช	7	5
วิทยาลัยครูนครสวรรค์	2	1
วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	8	6
วิทยาลัยครูบุรีรัมย์	2	1
วิทยาลัยครูพระนครศรี	3	2
วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	4	3
วิทยาลัยครูพิษณุโลก	4	3

ตาราง 3 (ต่อ)

สถาบัน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยครู เพชรบุรี	3	2
วิทยาลัยครู เพชรบุรีวิทยาสงครณี	5	4
วิทยาลัยครู เพชรบูรณ์	2	1
วิทยาลัยครู ภูเก็ต	2	1
วิทยาลัยครูมหาสารคาม	5	4
วิทยาลัยครูยะลา	3	2
วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา	4	3
วิทยาลัยครู เลย	1	1
วิทยาลัยครูสุพรรณบุรี	2	1
วิทยาลัยครูสงขลา	4	3
วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ	4	3
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	4	3
วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี	1	1
วิทยาลัยครูสุรินทร์	3	2
วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง	3	2
วิทยาลัยครูอุดรธานี	3	2
วิทยาลัยครูอุดรพิทยาคม	4	3
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี	2	1
รวม	311	218

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแนวทางการสร้างมาตราวัดทัศนคติของลี เคอร์ท ดังนี้

1. การรวบรวมข้อความโดยผู้วิจัยได้มาจากการสอบถามทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์และนักศึกษาที่มีใจกลุ่มตัวอย่าง โดยการให้ตอบอย่างเสรี และได้จากเอกสารการวิจัยต่าง ๆ

2. สร้างข้อความจากข้อความต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ เป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ และนำข้อความเหล่านั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

3. เลือกมาตราส่วนประมาณค่าและการกำหนดน้ำหนัก ซึ่งใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วง ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. การให้คะแนนถือเกณฑ์ตัดสินว่ามีพฤติกรรมตรงกับข้อความนั้นมากน้อยเพียงใด โดยกำหนดให้น้ำหนัก 1 หน่วยถึง 5 หน่วย ตามลำดับ

ข้อความที่เป็นพฤติกรรมทางบวกให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน

ข้อความที่เป็นพฤติกรรมทางลบให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน

5. การทดลองใช้และการวิเคราะห์ข้อคำถาม

นำแบบสอบถามที่รวบรวมไว้จำนวน 67 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง และบรรณารักษ์ที่ไม่ได้เป็น
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ดังนี้

ตรวจให้คะแนนทุกข้อแล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีทัศนคติ
ที่ดี และกลุ่มที่มีทัศนคติที่ไม่ดี โดยถือเอา 25 % ของผู้ที่ได้คะแนนตอบแบบสอบถามสูง เป็นผู้ที่
มีทัศนคติดี และ 25 % ของผู้ที่ได้คะแนนในการตอบแบบสอบถามต่ำ เป็นผู้มีทัศนคติไม่ดี แล้วทำการ
วิเคราะห์หาความน่าจะเป็นรายข้อ โดยใช้ $t - test$ เพื่อหาค่าความน่าจะเป็นรายข้อ
ตั้งแต่ 1.68 ที่ไม่ ได้จำนวน 38 ข้อ เพื่อรวบรวมใช้เป็นเครื่องมือวัดทัศนคติของบรรณารักษ์ต่อไป

6. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถามวัดทัศนคติของบรรณารักษ์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ Alpha
Coefficient (ถวน สายยศ 2522 : 89 - 91) ได้ค่าความเชื่อมั่น .85

7. ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

ข้อความทุกข้อความที่สร้างขึ้นผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์
ที่ปรึกษา เพื่อให้ข้อความแต่ละข้อความมีความชัดเจน และเป็นที่เข้าใจตรงกันอันเป็นลักษณะ
ของ Face Validity ของแบบสอบถามชุดนี้ นอกจากนั้นได้ทำการตรวจค่าความเที่ยงตรง
โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อคำถามของแบบสอบถามเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของคำถาม
แต่ละข้อ

แบบสอบถามนี้จะแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว ได้แก่ ระดับ
การศึกษา สถานภาพ อายุ อายุการ เป็นบรรณารักษ์ สถานที่ศึกษา/ทำงาน และเหตุผลใน
การเลือกอาชีพบรรณารักษ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ 38 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์

ให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ท่านเห็นว่าใกล้เคียง
หรือตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึกในปัจจุบันของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว

ลำดับ ที่	บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่	ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0	ต้องพึ่งพาหนัก						
00	ต้องรับใช้ผู้อื่น						

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความร่วมมือจากหัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ หัวหน้าแผนกวิชา
บรรณารักษศาสตร์ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง และหัวหน้าแผนกห้องสมุด ในการแจกและ
เก็บแบบสอบถาม
2. ในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง ผู้วิจัยส่งและรับแบบสอบถามคืน
ด้วยตนเอง
3. จังหวัดอื่นนอกเหนือจากข้อ 2 ส่งแบบสอบถามไปและส่งคืนทางไปรษณีย์
ได้รับแบบสอบถามคืนจึงรายละเอียดในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและแบบสอบถามที่ได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถามที่ส่งไป	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	
		จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี	465	426	91.61
นักศึกษาระดับปริญญาโท	67	58	86.57
บรรณารักษ์	218	208	95.41
รวม	750	692	92.27

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าได้รับแบบสอบถามคืนจากบรรณารักษ์มากที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 95.41 รองลงมาได้รับคืนจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 91.61) และ นักศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 86.57) ตามลำดับ และเมื่อรวมทั้งหมดแล้วได้รับแบบสอบถามคืน คิดเป็นร้อยละ 92.27

ตาราง 5 จำนวนแบบสอบถามที่ตอบอย่างสมบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	แบบสอบถามที่ตอบอย่างสมบูรณ์	
		จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี	426	402	94.37
นักศึกษาระดับปริญญาโท	58	56	96.55
บรรณารักษ์	208	181	87.02
รวม	692	639	92.34

จากตาราง 5 พบว่านักศึกษาปริญญาโทตอบแบบสอบถามได้สมบูรณ์มากที่สุด คือ ร้อยละ 96.55 ส่วนบรรณารักษ์ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์น้อยที่สุด คือร้อยละ 87.02 เมื่อรวม ทั้ง 3 กลุ่มแล้วจะมีแบบสอบถามที่ตอบอย่างสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 92.34

การพิจารณาข้อผิดพลาด

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมดแล้วดำเนินการเป็นชั้น ๆ ดังนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถามทั้งหมด คัดเลือกไว้เฉพาะฉบับที่ตอบอย่างสมบูรณ์
2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามความถี่ที่พึงพอใจ
3. แยกแบบสอบถามไว้เป็นประเภทตามตัวแปร ได้แก่ สถานภาพ ระดับการศึกษา

อายุ อายุการเป็นบรรณารักษ์ สถาบัน สภาพภูมิศาสตร์

4. หากค่าความสำคัญของทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญา กับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู โดยวิเคราะห์ความถี่ของแบบสอบถามทัศนคติเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามวิธีการของ เบสต์ (Best. 1959 : 159) ดังนี้

4.1 หากค่าความถี่ของแต่ละรายการได้แล้วทำเป็นร้อยละ

4.2 คูณการร้อยละในแต่ละช่องด้วยคะแนนประจำช่อง

4.3 รวมผลพิสัยที่ได้ทั้ง 5 ช่อง ของแต่ละข้อคำถามเป็นค่าความสำคัญที่ผู้ตอบ ประเมินในแต่ละข้อของแบบสอบถาม

4.4 ในการพิจารณาค่าความสำคัญว่าจะอยู่ในระดับใดถือเกณฑ์ดังนี้

เห็นค่ายอย่างถึง	450 - 500
เห็นค่าย	350 - 449.99
ไม่แน่ใจ	250 - 349.99
ไม่เห็นค่าย	150 - 249.99
ไม่เห็นค่ายอย่างถึง	100 - 149.99

5. นำแบบสอบถามที่ตรวจให้คะแนนแล้วไปคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความแปรปรวน (Variance) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามตัวแปรต่าง ๆ ตามสมมติฐาน โดยใช้ t -test และ F -test.

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามในการวิจัยใช้ค่าสถิติดังนี้

1. การวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) เป็นการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ $t - test$ จากสูตร (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 29)

$$t = \frac{\bar{X}_{\text{สูง}} - \bar{X}'_{\text{ต่ำ}}}{\sqrt{\frac{s^2_{\text{สูง}}}{n_{\text{สูง}}} + \frac{s^2'_{\text{ต่ำ}}}{n'_{\text{ต่ำ}}}}}$$

เมื่อ t คือ อำนาจจำแนก

$\bar{X}_{\text{สูง}}, \bar{X}'_{\text{ต่ำ}}$ คือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

$s^2_{\text{สูง}}, s^2'_{\text{ต่ำ}}$ คือ ค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูง, กลุ่มต่ำ

$n_{\text{สูง}}, n'_{\text{ต่ำ}}$ คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มสูง, กลุ่มต่ำ

2. การคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้สูตร α Coefficient จากสูตร (สวน สายยศ 2522 : 90)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \cdot \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α คือ สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n คือ จำนวนข้อของแบบสอบถาม

s_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนข้อหนึ่ง ๆ

s_t^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

การจักรกระทำกับข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย โดยคำนวณจากสูตร (สมสรร วงษ์น้อย 2521 : 26)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนดิบ

n คือ จำนวนคะแนนทั้งหมด

2. หาค่าความแปรปรวนโดยใช้สูตร (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 : 97)

$$s^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2}{n - 1}$$

เมื่อ s^2 คือ ความแปรปรวน

X_i คือ คะแนนดิบแต่ละตัว

$\bar{X}$ คือ คะแนนเฉลี่ย

n คือ จำนวนคะแนนดิบ

3. ใช้สถิติ t - test ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 กลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานที่เป็นตัวแปรทวิภาค สภาวะสมมติฐาน โดยใช้สูตร (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 : 215)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

t	คือ ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - Distribution
$\bar{x}_1, \bar{x}_2$	คือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
s_1^2, s_2^2	คือ ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1, กลุ่มที่ 2
n_1, n_2	คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1, กลุ่มที่ 2

4. ใช้สถิติ F - test ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1 และสมมติฐานที่เป็นตัวแปรค่า อายุ อายุการเป็นบรรณารักษ์ โดยใช้สูตร (Lindquist. 1956 : 56)

Source of Variance	df	Sum of Square	Mean Square
Treatments (A)	a-1	$\sum_{j=1}^a \frac{T_j^2}{n_j} - \frac{T^2}{N}$	SS_A / df
Within - Group (W)	N-a	$SS_T - SS_A$	SS_W / df
Total	N-1	$\sum_{j=1}^a \sum_{i=1}^{n_j} X^2 - \frac{T^2}{N}$	

$$F = \frac{MS_A}{MS_W} \quad (df = a-1 / N-a)$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่า t ใน t - distribution
F	แทน	ค่า F ใน F - distribution
df	แทน	degree of freedom
SS	แทน	ค่า Sum Square
MS	แทน	ค่า Mean Square

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้จะเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 การกระจายของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ทักษะของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญา และบรรณารักษ์

ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

ระดับปริญญาโทกับบรรณารักษ์

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์

ตอนที่ 6 เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
ระดับปริญญา และบรรณารักษ์

ตอนที่ 1 การกระจายของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 การกระจายสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง		นักศึกษา		บรรณารักษ์
		ปริญญาตรี	ปริญญาโท	
		402	56	181
อายุของนักศึกษา	ต่ำกว่า 20 ปี	58		
	21 ปีขึ้นไป ถึง 25 ปี	354		
	25 ปีขึ้นไป	46		
สถาบัน	มหาวิทยาลัย	387		109
	วิทยาลัยครู	71		72
สภาพภูมิศาสตร์	ส่วนกลาง	350		88
	ส่วนภูมิภาค	108		93

ตาราง 6 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง		นักศึกษา		บรรณารักษ์
		ปริญญาตรี	ปริญญาโท	
		402	56	181
อายุของบรรณารักษ์	ต่ำกว่า 25 ปี			32
	26 ปีขึ้นไปถึง 35 ปี			100
	35 ปีขึ้นไป			49
อายุการ เป็นบรรณารักษ์	1 - 3 ปี			60
	4 - 7 ปี			55
	7 ปีขึ้นไป			66

จากตาราง 6 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คือมีจำนวน 402 คน ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาโทมีจำนวน 56 คน และบรรณารักษ์มีจำนวน 181 คน เมื่อกระจายนักศึกษาและบรรณารักษ์ออกตามตัวแปรต่าง ๆ แล้วจำนวนของนักศึกษาและบรรณารักษ์ในแต่ละตัวแปร ปรากฏดังรายละเอียดในตาราง

ตอนที่ 2 ทศนคติของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญา และบรรณารักษ์ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์

วิเคราะห์หาค่าความสำคัญของทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ตามวิธีของ เบสท์ (Best, 1959 : 159) ได้เสนอเกณฑ์การพิจารณาค่าความสำคัญดังนี้

1. ข้อความใดมีค่าความสำคัญ เป็น 100 - 149.99 ถือว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง
ที่มีต่อเรื่องนั้นไม่ดีที่สุด
2. ข้อความใดมีค่าความสำคัญ เป็น 150 - 249.99 ถือว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง
ที่มีต่อเรื่องนั้นไม่ดี
3. ข้อความใดมีค่าความสำคัญ เป็น 250 - 349.99 ถือว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง
ที่มีต่อเรื่องนั้นปานกลาง
4. ข้อความใดมีค่าความสำคัญ เป็น 350 - 449.99 ถือว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง
ที่มีต่อเรื่องนั้นดี
5. ข้อความใดมีค่าความสำคัญ เป็น 450 - 549.99 ถือว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง
ที่มีต่อเรื่องนั้นดีมาก

ตาราง 7 ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญา
และบรรณารักษ์

ลำดับที่	บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่	ค่าความสำคัญ
1.	ได้รับการยกย่องจากคนทั่วไป	280.8
2.	ไม่ส่งเสริมให้เป็นคนมีความคิดริเริ่ม	264.2
3.	ใคร ๆ ก็เป็นได้	422.6
4.	ต้องการมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างมาก	450.7 *
5.	โหดเหี้ยม	375.0
6.	ต้องทำงานจำเจซ้ำซาก	249.8 **

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับที่	บรรณารักษ์เป็นอาชีพอะ	ค่าความสำคัญ
7.	ต้องอาศัยความเชื่อมั่นในตนเอง	424.5
8.	ไม่ได้รับการสนับสนุน	271.0
9.	รู้อะไรทุกอย่างแต่อย่าง เบื่อ	330.3
10.	หางานยาก	370.1
11.	มีโอกาสพัฒนาความรู้รอบตัวได้มาก เพราะอยู่ใกล้แหล่งความรู้	407.8
12.	ค่าตอบแทนอาชีพอะ	366.5
13.	น่าภูมิใจ	384.5
14.	สนุกและเพลิดเพลิน	350.0
15.	มีประโยชน์ต่อวงวิชาการ	450.6*
16.	ได้พบปะกับคนหลายวงการทำให้กว้างขวางรู้จักคนมาก	383.8
17.	เหมาะสำหรับคนที่ไม่สามารถเรียนวิชาอื่นได้จึงมาเรียนบรรณารักษ์	433.2
18.	สังคมต้องการมากที่สุด	351.0
19.	ต้องมีความเป็นระเบียบในการปฏิบัติงาน	445.6
20.	ทำให้คนไข้ ศึกษาค้นหนังสือ	420.9
21.	มีโอกาสได้เปลี่ยนบรรยากาศในการทำงานเพราะต้องทำงานหลาย ๆ อย่าง	310.8

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับที่	บรรณารักษ์ เป็นอาชีพที่	ค่าความสำคัญ
22.	ไม่มีใครมีบทบาทในสังคม	318.2
23.	หมายถึงผู้หญิงแต่งตัว sexy สวมแว่นอยู่ในห้องสมุด พอมียูมาติดต่อกันก็จะที่หน้าอีก	441.0
24.	หางานง่าย	343.2
25.	ได้รับการดูแลเหยียดหยาม	369.9
26.	น่าสนใจ	387.3
27.	ต้องศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ	440.0
28.	หาความก้าวหน้าให้ตนเองเวลา	389.8
29.	ค่อนข้างน่าอาย	269.0
30.	ภาคภูมิใจสัมพันธ์	425.2
31.	ไม่ค่อยมีผู้สนใจอยากมีอาชีพนี้	284.5
32.	มีส่วนพัฒนาสร้างสรรค์สังคมและประเทศชาติ	434.7
33.	ต้องมีความคิดสร้างสรรค์	431.9
34.	ต้องมีความรับผิดชอบสูง	443.9
35.	ต้องมีอุทิศตนในการทำงาน	439.1
36.	เหมาะสำหรับคนครี ไม่ทันสมัย หัวเก่า	438.5
37.	มีประโยชน์ต่อสังคมมาก	434.4
38.	มีสถานภาพดีกว่าผู้จบการศึกษาในระดับเดียวกัน	349.2
	เฉลี่ยทั้ง 38 รายการ	382.45

จากตาราง 7 แสดงว่าทั้งนักศึกษาและบรรณารักษ์มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ดีมาก ในเรื่องบรรณารักษ์เป็นอาชีพที่ต้องการมนุษยสัมพันธ์ (ค่าความสำคัญ 450.7) และบรรณารักษ์เป็นอาชีพที่ไม่ประนีประนอมต่อวงวิชาการ (ค่าความสำคัญ 450.6) นักศึกษาและบรรณารักษ์มีทัศนคติไม่คัดค้านอาชีพบรรณารักษ์ในเรื่องบรรณารักษ์เป็นอาชีพที่ต้องทำงานจำเจซ้ำซาก (ค่าความสำคัญ 249.6) เมื่อพิจารณาค่าความสำคัญเฉลี่ยทั้ง 38 รายการ พบว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์มีค่าความสำคัญ 382.45 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ แสดงว่าโดยส่วนรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์

ตาราง 8 ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญา

ลำดับที่	บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่	ค่าความสำคัญ
1.	ได้รับการยกย่องจากคนทั่วไป	290.60
2.	ไม่ส่งเสริมให้เป็นคนมีความคิดริเริ่ม	422.71
3.	ใคร ๆ ก็เป็นได้	423.36
4.	ต้องการมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างมาก	449.80
5.	โคกเคี้ยว	378.82
6.	ต้องทำงานจำเจซ้ำซาก	249.13 * *
7.	ต้องอาศัยความเชื่อมั่นในตนเอง	426.65
8.	ไม่ได้รับการสนับสนุน	282.31
9.	รู้อะไรทุกอย่างแคร์อย่างเปิด	335.99
10.	หางานยาก	360.90
11.	มีโอกาสด้านความรู้รอบตัวได้มากเพราะอยู่ใกล้แหล่งความรู้	393.84

ตาราง 8. (ต่อ)

ลำดับที่	บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่	ค่าความสำคัญ
12.	ค่าต่อยกกว่าอาชีพอื่น	379.23
13.	น่าภูมิใจ	398.25
14.	สนุกและเพลิดเพลิน	357.22
15.	มีประโยชน์ต่อวงวิชาการ	450.68 *
16.	ได้พบปะกับคนหลายวงการทำให้กว้างขวาง รู้จักคนมาก	396.07
17.	เหมาะสำหรับคนที่ไม่สามารถเรียนวิชาอื่นได้ จึงมาเรียนบรรณารักษ์	435.99
18.	สังคมต้องการมากที่สุด	358.92
19.	ต้องมีความเป็นระเบียบในการปฏิบัติงาน	447.41
20.	ทำให้คนสนใจอ่านหนังสือ	423.61
21.	มีโอกาสได้เปลี่ยนบรรยากาศในการทำงานเพราะ ต้องทำงานหลาย ๆ อย่าง	318.57
22.	ไม่มีใครมีบทบาทในสังคม	324.02
23.	หมายถึงผู้หญิงเก่งตัว เชบ สวมแว่นอยู่ในห้องสมุด พอมีนุมาคิดต่อกวาก็จะดีหน้ายักซ์	438.23
24.	หางานง่าย	337.57
25.	ได้รับการดูแลเยี่ยหยาม	377.26
26.	น่าสนใจ	393.90
27.	ต้องศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ	443.23

ตาราง 8 (ต่อ)

ลำดับที่	บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่	ค่าความสำคัญ
28.	หาความก้าวหน้าได้ตลอดเวลา	402.19
29.	ค่อนข้างวุ่นวาย	263.10
30.	ขาดมนุษยสัมพันธ์	428.14
31.	ไม่ค่อยมีผู้สนใจอยากมีอาชีพนี้	285.46
32.	มีส่วนพัฒนาสร้างสรรคสังคมและประเทศชาติ	439.09
33.	ต้องมีความคิดสร้างสรรค์	436.89
34.	ต้องมีความรับผิดชอบสูง	445.84
35.	ต้องมีความอดทนในการทำงาน	438.19
36.	เหมาะสำหรับคนครี ไม่ทันสมัย หัวเก่า	436.24
37.	มีประโยชน์ต่อสังคมมาก	438.42
38.	มีสถานภาพพ้อยกว่าผู้จบการศึกษาในระดับเดียวกัน	367.47
	เฉลี่ยทั้ง 38 รายการ	386.84

จากตาราง 8 แสดงว่านักศึกษาที่มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ดีมากที่สุดในเรื่อง บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อวงวิชาการ (ค่าความสำคัญ 450.68) และมีทัศนคติไม่ดีในเรื่อง อาชีพบรรณารักษ์เป็นอาชีพที่ต้องทำงานจำเจซ้ำซาก

เมื่อพิจารณาค่าความสำคัญโดยเฉลี่ยพบว่าทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์มีค่าความสำคัญ 386.84 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดี แสดงว่าโดยส่วนรวมนักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์

ตาราง 9 หัตถ์คติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์

ลำดับที่	บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่	ค่าความสำคัญ
1.	ได้รับการยกย่องจากคนทั่วไป	255.77
2.	ไม่ส่งเสริมให้เป็นคนมีความคิดริเริ่ม	398.86
3.	ใคร ๆ ก็เป็นได้	422.11
4.	ต้องการมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างมาก	451.94*
5.	โคตรเกียจ	365.72
6.	ต้องทำงานจำเจซ้ำซาก	254.11
7.	ต้องอาศัยความเชื่อมั่นในตนเอง	415.48
8.	ไม่ได้รับการสนับสนุน	245.86**
9.	รู้อะไรทุกอย่างแต่รู้อย่าง เบื่อ	311.58
10.	หางานยาก	395.58
11.	มีโอกาสพัฒนาความรู้รอบตัวได้มากเพราะอยู่ใกล้แหล่งความรู้	374.58
12.	ต่ำต่อยกกว่าอาชีพอื่น	334.26
13.	น่าภูมิใจ	348.09
14.	สนุกและเพลิดเพลิน	331.48
15.	มีประโยชน์ต่อวงวิชาการ	449.17
16.	ได้พบปะกับคนหลายวงการทำให้กว้างขวางรู้จักคนมาก	351.96

ตาราง 9 (ต่อ)

ลำดับที่	บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่	ค่าความสำคัญ
17.	เหมาะสำหรับคนที่ไม่สามารถเรียนวิชาอื่นได้ จึงมาเรียนบรรณารักษ์	426.50
18.	สังคมต้องการมากที่สุด	330.94
19.	ต้องมีความเป็นระเบียบในการปฏิบัติงาน	440.86
20.	ทำให้คนไข้ เกี่ยวข้องหนังสือ	412.71
21.	มีโอกาสได้เปลี่ยนบรรยากาศในการทำงาน เพราะต้องทำงานหลาย ๆ อย่าง	291.69
22.	ไม่มีใครมีบทบาทในสังคม	303.29
23.	หมายถึงผู้หญิงเก่งกว่า ชาย สามแวนอยู่ในห้องสมุด พอมีผู้ชายก็อดกล้ายก็จะตีหน้าขี้น	447.49
24.	หางานง่าย	357.43
25.	ได้รับการดูแล ศึกษาค้นคว้า	352.46
26.	น่าสนใจ	370.71
27.	ต้องศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ	432.05
28.	หาความก้าวหน้าได้ตลอดเวลา	358.56
29.	ค่อนข้างง่าย	282.54
30.	ขาดมนุษยสัมพันธ์	417.14
31.	ไม่ค่อยมีผู้สนใจอยากมีอาชีพนี้	282.87
32.	มีส่วนพัฒนาสร้างเสริมสังคมและประเทศชาติ	423.74

ตาราง 9 (ต่อ)

ลำดับที่	บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่	ค่าความสำคัญ
33.	ต้องมีความคิดสร้างสรรค์	421.0
34.	ต้องมีความรับผิดชอบสูง	439.22
35.	ต้องมีความอดทนในการทำงาน	441.4
36.	เหมาะสำหรับคนครี ไม่ทันสมัย หัวเก่า	442.21
37.	ไม่ระบือชนทอสังคมมาก	424.28
38.	มีสถานภาพดีกว่าผู้จบการศึกษาในระดับเดียวกัน	301.62
	เฉลี่ยทั้ง 38 รายการ	371.33

จากตาราง 9 แสดงว่า บรรณารักษ์มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ที่มากที่สุดในเรื่อง บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่ต้องการมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างมาก คือมีค่าความสำคัญ 451.94 และมี ทัศนคติไม่ดีในเรื่องอาชีพบรรณารักษ์ไม่ได้รับการสนับสนุน นั่นคือบรรณารักษ์เห็นว่าอาชีพบรรณารักษ์ ไม่ได้รับการสนับสนุน (ค่าความสำคัญ 245.86)

เมื่อพิจารณาค่าความสำคัญโดยเฉลี่ยพบว่าทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ มีค่าความสำคัญ 371.33 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ แสดงว่าโดยส่วนรวมแล้วบรรณารักษ์มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
ระดับปริญญาโทกับบรรณารักษ์

ตาราง 10 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท
และบรรณารักษ์

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	5196.6980	2598.3489	13.291
ภายในกลุ่ม	636	124334.7930	195.4949	
รวม	638	129531.4375		

$$F_{.01}(2, 636) = 4.66 \quad F_{.05}(2, 636) = 3.02$$

จากตาราง 10 แสดงว่า ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ปริญญาโท และบรรณารักษ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และบรรณารักษ์มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไป
ความสมมุติฐานที่ว่า "นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และบรรณารักษ์ มีทัศนคติต่ออาชีพ
บรรณารักษ์แตกต่างกัน" และเพื่อทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ ในกลุ่ม
นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และบรรณารักษ์ เป็นรายคู่ ผู้วิจัยใช้ค่า q - statistic
เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลการเปรียบเทียบดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 ค่า q - statistic ของทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ระหว่างนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และบรรณารักษ์

กลุ่มตัวอย่าง	บรรณารักษ์		นักศึกษา ปริญญาโท	นักศึกษา ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	141.0384	143.5179	147.4204
บรรณารักษ์	141.0384	—	2.4295	6.3320 *
นักศึกษาระดับปริญญาโท	143.5179		—	3.9025 *
นักศึกษาระดับปริญญาตรี	147.4204			—
r			2	3
$q.95 (r, 636)$			2.77	3.31
$q.95 (r, 636) \sqrt{MS_{error}/n}$			3.5985	4.3000

จากตาราง 11 พบว่า บรรณารักษ์และนักศึกษาระดับปริญญาโท มีทัศนคติแตกต่างกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนคติที่ต่ออาชีพบรรณารักษ์สูงกว่านักศึกษาระดับปริญญาโทและบรรณารักษ์ ส่วนบรรณารักษ์กับนักศึกษาระดับปริญญาโทนั้น มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือบรรณารักษ์กับนักศึกษาระดับปริญญาโท มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

4.1 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

ที่มีอายุต่างกัน โดยลงถึงในตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ภายในกลุ่ม	2	532.7782	266.3889	1.493
ระหว่างกลุ่ม	455	81158.0625	178.3694	
รวม	457	81690.8125		

$$F_{.01}(2,455) = 4.66 \quad F_{.05}(2,455) = 3.02$$

จากตาราง 12 แสดงว่าทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษากลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี อายุ 21 - 25 ปี และอายุ 25 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือนักศึกษาทั้งสามกลุ่มอายุมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน

4.2 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาที่ต่างสถาบัน

นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย กับนักศึกษาวิทยาลัยครู

ตัวแปร \ ค่าสถิติ	n	$\bar{X}$	s^2	t
นักศึกษามหาวิทยาลัย	387	146.7106	175.7746	-0.86
นักศึกษาวิทยาลัยครู	71	148.1972	195.8040	

$$t(.01, \infty) = 2.576$$

$$t(.05, \infty) = 1.96$$

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยและนักศึกษาวิทยาลัยครูมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน

4.3 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ใน
สภาพภูมิศาสตร์ต่างกัน
นักศึกษาวิชาเอก บรรณารักษศาสตร์ที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
มีทัศนคติเปรียบเทียบกันได้ดังตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาส่วนกลางกับนักศึกษาส่วนภูมิภาค

ทัศนคติ ทัวแปร	คลาสอิติ	N	$\bar{X}$	S^2	t
นักศึกษาส่วนกลาง		350	147.9600	145.7090	2.95
นักศึกษาส่วนภูมิภาค		108	143.6481	274.2667	

$$t (.01, \infty) = 2.576$$

$$t (.01, \infty) = 1.960$$

จากตาราง 14 แสดงว่า ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาส่วนกลางกับนักศึกษา
ส่วนภูมิภาค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า
"นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสภาพภูมิศาสตร์ต่างกันมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ต่างกัน"

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์

5.1 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ที่มีอายุต่างกัน
ได้แสดงในตาราง 15

ตาราง 15 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของกลุ่มบรรณารักษ์ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2.0	795.1664	397.5832	1.6628
ภายในกลุ่ม	178.0	42559.3628	239.0975	
รวม	180	43354.5292		

$$F_{.01} (2, 178) = 4.71 \quad F_{.05} (2, 178) = 3.04$$

จากตาราง 15 แสดงว่า ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของกลุ่มบรรณารักษ์ที่มีอายุต่างกัน
มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือบรรณารักษ์ที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์
ไม่แตกต่างกัน

5.2 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ที่มีอายุการเป็นบรรณารักษ์ต่างกัน

ตาราง 16 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ที่มีอายุการเป็นบรรณารักษ์ต่างกัน

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2.0	83.7247	41.8624	0.1722
ภายในกลุ่ม	178.0	43270.8045	243.0944	
รวม	180	43354.5292		

$$F_{.01}(2,178) = 4.71 \quad F_{.05}(2,178) = 3.04$$

จากตาราง 16 แสดงว่า ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของกลุ่มบรรณารักษ์ที่มีอายุการเป็นบรรณารักษ์ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือบรรณารักษ์ที่มีอายุการเป็นบรรณารักษ์ต่างกันมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน

5.3 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ที่ทำงานในสถาบัน ต่างกัน

บรรณารักษ์ที่ทำงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัย กับวิทยาลัยครู มีทัศนคติ
เปรียบเทียบกันไ้ดังในตาราง 17

ตาราง 17 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย
กับบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู

ตัวแปร \ ค่าสถิติ	N	$\bar{X}$	S^2	t
บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	109	137.52	240.75	3.9546
บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู	72	146.49	195.35	

$$t(.01, \infty) = 2.576$$

จากตาราง 17 แสดงว่า ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ระหว่างบรรณารักษ์ห้องสมุด
มหาวิทยาลัย กับบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "บรรณารักษ์ที่ทำงานในสถาบันต่างกันมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์
ต่างกัน"

5.4 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ที่ทำงาน
ในสภาพภูมิศาสตร์ต่างกัน

บรรณารักษ์ในส่วนกลางกับบรรณารักษ์ในส่วนภูมิภาคมีทัศนคติเปรียบเทียบ
กันได้ดังตาราง 18

ตาราง 18 เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ที่ทำงานในส่วนกลาง
กับบรรณารักษ์ที่ทำงานในส่วนภูมิภาค

ทัศนคติ ตัวแปร	N	$\bar{X}$	s^2	t
บรรณารักษ์ที่ทำงานในส่วนกลาง	88	139.18	249.25	1.62
บรรณารักษ์ที่ทำงานในส่วนภูมิภาค	93	142.89	228.77	

$$t(.01, \infty) = 2.576$$

$$t(.05, \infty) = 1.96$$

จากตาราง 18 แสดงว่า ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ที่ทำงานใน
ส่วนกลางกับบรรณารักษ์ที่ทำงานในส่วนภูมิภาค แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ
บรรณารักษ์ที่ทำงานในส่วนกลาง และบรรณารักษ์ที่ทำงานในส่วนภูมิภาคมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์
ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 เหตุผลในการ เลือกอาชีพบรรณารักษ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ในการตอบเหตุผลในการ เลือกอาชีพบรรณารักษ์ของกลุ่มตัวอย่างได้ออกมาหลาย เหตุผล ได้จัด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยของอัตราส่วนร้อยละ

6.1 นักศึกษจำนวน 300 คน ตอบเหตุผลในการ เลือกอาชีพบรรณารักษ์ถึง 689 คำตอบ ทั้งปรากฏในการาง 19

ตาราง 19 เหตุผลในการ เลือกอาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษา

ลำดับที่	เหตุผลในการ เลือกอาชีพบรรณารักษ์	จำนวน คำตอบ	คิดเป็น ร้อยละ
1.	ชอบอ่านหนังสือ, รักการอ่าน	76	11.03
2.	ชอบอาชีพบรรณารักษ์	51	7.40
3.	หางานง่าย	41	5.95
4.	อยากทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม, มีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ	41	5.95
5.	สนใจอาชีพนี้, บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่น่าสนใจ	41	5.95
6.	เป็นอาชีพที่ทำให้ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอทำให้มีประสบการณ์มาก	31	4.49
7.	รักอาชีพนี้	27	3.91
8.	เป็นอาชีพที่ได้เรียนรู้อะไรๆ มากและมีโอกาสพัฒนาความรู้ให้กับตัวเองและประเทศชาติ	27	3.91
9.	ทำให้ผู้ประกอบอาชีพนี้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ได้พบปะคนมาก	25	3.62
10.	มีโอกาสคลุกคลีกับหนังสือซึ่งเป็นแหล่งความรู้หลายประเภท ทำให้รู้จักหนังสือมาก	24	3.48

ตาราง 19 (ต่อ)

ลำดับที่	เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์	จำนวน คำตอบ	คิดเป็น ร้อยละ
11.	อยากเผยแพร่ให้ทุกคนรักการอ่าน	21	3.04
12.	ชอบงานบริการและช่วยเหลือผู้อื่น	21	3.04
13.	เป็นอาชีพที่สามารถพัฒนาและทำประโยชน์ให้สังคม ได้มาก	20	2.90
14.	ชอบและรักหนังสือ	17	2.46
15.	ชอบที่จะทำงานกับหนังสือและทำงานในห้องสมุด	17	2.46
16.	มีโอกาสแนะนำคนอื่น ๆ ที่มีปัญหาเกี่ยวกับหนังสือ การอ่าน และการค้นคว้าต่าง ๆ	15	2.18
17.	ต้องการให้บริการทางวิชาการหรือความรู้แก่คนทั่วไป	14	2.03
18.	ไม่ทราบจะเลือกอาชีพอะไร, ไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้	14	2.03
19.	เป็นอาชีพที่กำลังเป็นที่ต้องการมาก	13	1.88
20.	ชอบศึกษาค้นคว้าหาความรู้	10	1.45
21.	เป็นอาชีพที่มีส่วนช่วยพัฒนาความรู้ของคนในประเทศ	8	1.16
22.	เป็นอาชีพที่แปลกใหม่และยังไม่แพร่หลาย	8	1.16
23.	สอบเข้าเรียนได้ หรือไม่สามารถสอบเข้าเรียนสาขา อื่นได้	8	1.16
24.	ต้องการสร้างสรรค์และพัฒนาทางด้านการศึกษา	8	1.16
25.	เป็นงานที่ทำให้เป็นคนรอบคอบ อดทน มีระเบียบ เข้มแข็ง	7	1.02

ตาราง 19 (ต่อ)

ลำดับที่	เหตุผลในการ เลือกอาชีพบรรณารักษ์	จำนวน คำตอบ	คิดเป็น ร้อยละ
26.	มีโอกาสดำรงตำแหน่ง	7	1.02
27.	ต้องการ เป็นบรรณารักษ์, ต้องการทำงานในอาชีพนี้	6	0.87
28.	คิดว่าเหมาะสมกับบุคลิกและอุปนิสัยของตนเองและ มีความถนัด	6	0.87
29.	เป็นอาชีพที่ไม่ยุ่งวุ่นวาย สถานที่ทำงานสงบเงียบ เป็นระเบียบ	6	0.87
30.	เป็นอาชีพที่ทำแล้วสนุกเพลิดเพลิน	5	0.72
31.	ได้รับการแนะนำและได้แรงบันดาลใจจากบุคคลต่าง ๆ	5	0.72
32.	มีคนเรียนน้อย	5	0.72
33.	ต้องการให้อาชีพบรรณารักษ์เจริญก้าวหน้ากว่าที่เป็นอยู่ และต้องการ เผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไปมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ภาพพจน์ของบรรณารักษ์ดีขึ้นกว่าปัจจุบันนี้	5	0.72
34.	ห้องสมุดมีความสำคัญ เป็นอย่างมาก	5	0.72
35.	เป็นอาชีพที่จะต้องตื่นตัวอยู่เสมอ	4	0.58
36.	ต้องการใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาให้ได้ประโยชน์มากที่สุด, ทำงานตรงกับที่ได้เรียนมา	4	0.58
37.	เป็นอาชีพที่น่าภูมิใจ	3	0.44
38.	เป็นอาชีพที่ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์	3	0.44

ตาราง 19 (ต่อ)

ลำดับที่	เหตุผลในการ เลือกอาชีพบรรณารักษ์	จำนวน คำตอบ	คิดเป็น ร้อยละ
39.	เป็นอาชีพที่สำคัญต่อสังคมและสถานศึกษาทุกแห่ง	3	0.44
40.	คิดว่าเป็นอาชีพที่ เรียนง่าย	3	0.44
41.	เห็นความสำคัญของอาชีพนี้	3	0.44
42.	เป็นบรรณารักษ์โรงเรียนและต้องการ เพิ่มพูนความรู้ เพื่อนำไปปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น	3	0.44
43.	ทำให้มีความรับผิดชอบต่องานและประชาชน	2	0.29
44.	นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	2	0.29
45.	เป็นอาชีพสุจริต	2	0.29
46.	มั่นใจว่าอาชีพบรรณารักษ์สามารถทำให้ดำรงชีวิตอยู่ ได้ด้วยความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ	2	0.29
47.	ต้องการมีความรู้ความเข้าใจในระบบการไร้ห้องสมุด ในลักษณะที่ถูกต้อง	2	0.29
48.	ต้องการช่วยเหลือสังคม	1	0.15
49.	คิดว่าหนังสือเป็นแหล่งให้ความรู้อย่างกว้างขวาง	1	0.15
50.	คิดว่าจะสามารถเรียนจนจบได้	1	0.15
51.	เป็นอาชีพที่ทำให้ทราบถึงความสนใจของประชาชน ในด้านการอ่านหนังสือ	1	0.15
52.	เป็นอาชีพที่ต้องเสียสละกำลังกาย กำลังใจ และเวลา	1	0.15
53.	ชอบอาชีพนี้เพราะที่	1	0.15

ตาราง 19 (ต่อ)

ลำดับที่	เหตุผลในการ เลือกอาชีพบรรณารักษ์	จำนวน คำตอบ	คิดเป็น ร้อยละ
54.	เป็นอาชีพที่ใกล้เคียงกับวิชาที่เคยศึกษามา	1	0.15
55.	ต้องการออกไปช่วยสร้างความเจริญให้แก่เด็กในชนบท ที่ไม่ค่อยมีโอกาสดูอ่านหรือค้นคว้าหนังสือดี ๆ	1	0.15
56.	เป็นอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้หญิง	1	0.15
57.	มีศรัทธาในอาชีพบรรณารักษ์ซึ่ง เป็นการทำงานที่ ไม่มีวันหมดสิ้น	1	0.15
58.	ต้องการ เรียนต่อระดับปริญญา	1	0.15
59.	ต้องการลอง เรียนและทำงานกันนี้	1	0.15
60.	ต้องการมีความรู้ในอาชีพนี้ให้กว้างขวาง	1	0.15
61.	เป็นอาชีพที่ท้าทายความสามารถ	1	0.15
62.	เรียนมาทางสาขานี้	1	0.15
63.	เป็นงานที่คิดว่าไม่มีคนเลือกซึ่งอาจ เป็นทางหนึ่งที่จะ จะทำให้มั่นคงในอาชีพนี้ได้นานแสนนาน	1	0.15
64.	มีอิสระในการทำงานพอสมควร	1	0.15
65.	ต้องการ เปลี่ยนแขนงวิชาจากเดิม	1	0.15
	รวม	689	100.00

จากการาง 19 พบว่าเหตุที่นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกอาชีพบรรณารักษ์ เป็นเพราะ มีนิสัยรักการอ่านและชอบอ่านหนังสือมากที่สุด (ร้อยละ 11.03) เหตุผลที่เลือกอันดับรองลงมา เป็นเพราะชอบอาชีพบรรณารักษ์ (ร้อยละ 7.40) และเพราะคิดว่าอาชีพบรรณารักษ์หางานง่าย (ร้อยละ 5.95) อยากทำประโยชน์ให้กับส่วนรวมและอาชีพบรรณารักษ์มีประโยชน์ต่อสังคมและ ประเทศชาติ (ร้อยละ 5.95) และเพราะสนใจอาชีพบรรณารักษ์ (ร้อยละ 5.95) ส่วน เหตุผลที่นักศึกษาเลือกอาชีพน้อยที่สุด เช่น ชอบอาชีพนี้เพราะดี (ร้อยละ 0.15) คิดว่าจะ สามารถเรียนจนจบได้ (ร้อยละ 0.15) ต้องการเรียนต่อระดับปริญญา (ร้อยละ 0.15) เป็นต้น

6.2 บรรณารักษ์จำนวน 164 คน ได้ตอบเหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ มีถึง 308 คำตอบ ดังปรากฏในตาราง 20

ตาราง 20 เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ ของบรรณารักษ์

ลำดับที่	เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์	จำนวน คำตอบ	คิดเป็น ร้อยละ
1.	เรียนมาทางสาขานี้	34	11.04
2.	ชอบอ่านหนังสือ, รักการอ่าน	31	10.07
3.	ชอบอาชีพบรรณารักษ์	20	6.49
4.	หางานง่าย	19	6.17
5.	สนใจอาชีพนี้, เป็นอาชีพที่น่าสนใจ	19	6.17
6.	เป็นอาชีพแปลกใหม่และยังไม่แพร่หลาย	13	4.22
7.	ต้องการให้บริการทางวิชาการ, ความรู้แก่คนทั่วไป	12	3.90

ตาราง 20 (ต่อ)

ลำดับที่	เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์	จำนวน คำตอบ	คิดเป็น ร้อยละ
8.	ชอบงานบริการและช่วยเหลือผู้อื่น	11	3.57
9.	คิดว่าเหมาะสมกับบุคลิกและอุปนิสัยของตนเอง และมีความอดทน	10	3.25
10.	รักอาชีพนี้	8	2.60
11.	ชอบและรักหนังสือ	8	2.60
12.	มีโอกาสดูคลุกคลีกับหนังสือซึ่งเป็นแหล่งความรู้ หลายประเภททำให้รู้จักหนังสือมาก	7	2.27
13.	เป็นอาชีพที่ได้เรียนรู้อะไรมากและมีโอกาสพัฒนา ความรู้ให้กับตนเองและประเทศชาติ	6	1.95
14.	ชอบที่จะทำงานกับหนังสือและทำงานในห้องสมุด	6	1.95
15.	ชอบศึกษา ค้นคว้าหาความรู้	6	1.95
16.	เป็นอาชีพที่ค่าจ้าง เป็นที่ต้องการมาก	5	1.62
17.	เป็นอาชีพที่ทำให้ได้ศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ทำให้มีประสบการณ์มาก	5	1.62
18.	ได้รับการแนะนำและแรงบันดาลใจจากบุคคลต่าง ๆ	5	1.62
19.	เป็นอาชีพที่สามารถพัฒนาและทำประโยชน์ให้สังคมได้มาก	4	1.30
20.	อยากทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม, มีประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ	4	1.30
21.	ทำให้ผู้ประกอบอาชีพนี้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีได้พบปะคนมาก	4	1.30

ตาราง 20 (ต่อ)

ลำดับที่	เหตุผลในการ เลือกอาชีพบรรณารักษ์	จำนวน คำตอบ	คิดเป็น ร้อยละ
22.	ไม่ทราบจะเลือกอาชีพอะไร, ไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้	4	1.30
23.	ผู้บังคับบัญชาและฝ่ายบริหารมอบหมายให้ทำเนื่องจาก ไม่มีผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด	4	1.30
24.	มีโอกาสนำคนอื่น ๆ ที่มีปัญหาเกี่ยวกับหนังสือ การอ่านและการค้นคว้าต่าง ๆ	3	0.98
25.	มีโอกาสดำเนินการ	3	0.98
26.	คิดว่าหนังสือเป็นแหล่งให้ความรู้อย่างกว้างขวาง	3	0.98
27.	เป็นอาชีพที่ไม่ยุ่งวุ่นวาย สถานที่ทำงานสงบเงียบ เป็นระเบียบ	3	0.98
28.	ต้องการให้อาชีพบรรณารักษ์เจริญก้าวหน้ากว่าที่เป็นอยู่ และต้องการ เผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไปมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ภาพพจน์ของบรรณารักษ์ดีขึ้นกว่าปัจจุบันนี้	3	0.98
29.	มีเสรีภาพในอาชีพบรรณารักษ์ซึ่ง เป็นการทำงานที่ไม่มีวัน หมดสิ้น	3	0.98
30.	ต้องการมีความรู้ในอาชีพนี้ให้กว้างขวาง	3	0.98
31.	ต้องการใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ซึ่ง เป็นการทำงานตรงกับที่ได้เรียนมา	3	0.98
32.	เป็นอาชีพที่ท้าทายความสามารถ	3	0.98

ตาราง 20 (ต่อ)

ลำดับที่	เหตุผลในการ เลือกอาชีพบรรณารักษ์	จำนวน คำตอบ	คิดเป็น ร้อยละ
33.	เพื่อเลื่อนวิทยฐานะของตนเองและเพื่อสถานภาพที่ดีกว่าเดิม	3	0.98
34.	อยากเผยแพร่ให้ทุกคนรักการอ่าน	2	0.65
35.	สอบเข้าเรียนได้, ไม่สามารถสอบเข้าเรียนในสาขาอื่นได้	2	0.65
36.	ต้องการสร้างสรรค์และพัฒนาทางด้านการศึกษา	2	0.65
37.	ต้องการลองทำงานด้านนี้	2	0.65
38.	มีใจรักมาตั้งแต่เด็ก ๆ	2	0.65
39.	ได้แรงบันดาลใจมาจากการ ได้ร่วมงานห้องสมุด ขณะศึกษาอยู่ชั้นมัธยม	2	0.65
40.	มีอิสระในการทำงานพอสมควร	2	0.65
41.	เป็นวิชาที่ให้ความรู้อย่างกว้างขวาง	2	0.65
42.	เป็นอาชีพที่จะต้องตื่นตัวอยู่เสมอ	1	0.32
43.	ต้องการ เป็นบรรณารักษ์และทำงานในอาชีพนี้	1	0.32
44.	เป็นอาชีพสุจริต	1	0.32
45.	มีคน เรียนน้อย	1	0.32
46.	เห็นความสำคัญของอาชีพนี้	1	0.32
47.	มีคนชอบอาชีพนี้พอสมควร	1	0.32
48.	เป็นงานที่คิดว่าไม่มีคนเลือกซึ่งอาจ เป็นทางหนึ่งที่จะ ทำให้มั่นคงในอาชีพนี้ได้ยาวนานแสนนาน	1	0.32

ตาราง 20 (ต่อ)

ลำดับที่	เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์	จำนวน คำตอบ	คิดเป็น ร้อยละ
49.	ต้องการพัฒนาการ เรียนการศึกษาของตนเอง ขณะที่ ศึกษาอยู่	1	0.32
50.	คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อการ รมรงค์ เพื่อจ้กความ ไม่ร้หนังสือให้หมดไปจากเมืองไทย	1	0.32
51.	เป็นสาขาวิชาใหม่ในคณะอักษรศาสตร์	1	0.32
52.	ไม่ชอบสอนหนังสือ	1	0.32
53.	ทนเห็นนักเรียนสอบตกไม่ได้	1	0.32
54.	ต้องการให้คนมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาค้นคว้า และคิดแปลงสิ่งใหม่ในสังคม	1	0.32
55.	เพื่อนสนิท เรียนวิชานี้	1	0.32
56.	ความจำเป็นทางครอบครัว	1	0.32
57.	เห็นว่าบรรณารักษ์ควร เป็นผู้ช่วยและผู้น้ห้ใน อัตราส่วนเท่า ๆ กัน	1	0.32
58.	ต้องการ เปลี่ยนแขนงวิชาจากเดิม	1	0.32
	รวม	308	100.00

จากตาราง 20 บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการเลือกอาชีพนี้ว่าเป็นเพราะ
 ได้ศึกษามหาวิทยาลัย (ร้อยละ 11.04) เหตุผลที่เลือกอาชีพนี้อันดับรองลงมาได้แก่
 ชอบอ่านหนังสือและรักการอ่าน (ร้อยละ 10.07) และเพราะชอบอาชีพบรรณารักษ์
 (ร้อยละ 6.49) ตามลำดับ สำหรับเหตุผลที่บรรณารักษ์เลือกอาชีพนี้ได้น้อยที่สุดเช่น ต้องการ
 เปลี่ยนแขนงวิชาจากเดิม (ร้อยละ 0.32) เห็นว่าบรรณารักษ์ควร เป็นผู้ช่วยและผู้หญิง
 ในอัตราส่วนเท่า ๆ กัน (ร้อยละ 0.32) ไม่ชอบสอนหนังสือ (ร้อยละ 0.32) เป็นต้น.

สรุป อภิปรายบท และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบถึงทัศนคติที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครู และวิทยาลัยครู
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครู วิทยาลัยครู กับบรรณารักษ์ของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูตาม อายุ สภาพภูมิศาสตร์ สถาบัน
4. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ตาม อายุ การเป็น บรรณารักษ์ สภาพภูมิศาสตร์ สถาบัน
5. เพื่อทราบถึงเหตุผลในการ เลือกว่าอาชีพบรรณารักษ์ ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครู บรรณารักษ์ของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครู วิทยาลัยครู โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 465 คน จากมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู ที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก 11 แห่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท 67 คน จาก มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโท 2 แห่ง บรรณารักษ์ 218 คน จาก หอสมุดกลางมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครูทุกแห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยได้ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มาสร้าง เป็นแบบสอบถามและนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง และบรรณารักษ์ที่มีในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าข้อคำถามสามารถใช้วัดทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ได้หรือไม่ และโดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ .85

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษารังนี้ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญา กับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู

1.1 นักศึกษาและบรรณารักษ์โดยส่วนรวมมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์
มีค่าความสำคัญ 382.45

1.2 นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์
มีค่าความสำคัญ 386.84

1.3 บรรณารักษ์มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์ มีค่าความสำคัญ 371.33

2. เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาและบรรณารักษ์ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์ พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และบรรณารักษ์มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ปรากฏว่าบรรณารักษ์ และนักศึกษาระดับปริญญาโทมีทัศนคติแตกต่างกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนคติดีกว่านักศึกษาระดับปริญญาโทและบรรณารักษ์ ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาโท และบรรณารักษ์มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษา

- 3.1 นักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี 21 - 25 ปี และ 25 ปีขึ้นไป
มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน
- 3.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยครูมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์
ไม่แตกต่างกัน
- 3.3 นักศึกษาส่วนกลางและนักศึกษาก่อนภูมิภาคมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาก่อนภูมิภาคมีทัศนคติที่ดีกว่านักศึกษา
ส่วนภูมิภาค

4. เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์

- 4.1 บรรณารักษ์ที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี 26 - 35 ปี และ 35 ปีขึ้นไป
มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน
- 4.2 บรรณารักษ์ที่มีอายุการ เป็นบรรณารักษ์ 1 - 3 ปี 4 - 7 ปี และ
7 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน
- 4.3 บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยกับบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูมีทัศนคติ
ต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู
มีทัศนคติที่ดีกว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย
- 4.4 บรรณารักษ์ที่ทำงานในส่วนกลางกับบรรณารักษ์ที่ทำงานในส่วนภูมิภาคมีทัศนคติ
ต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน

5. เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกอาชีพบรรณารักษ์
เพราะรักการอ่านและชอบอ่านหนังสือมากที่สุด (ร้อยละ 11.03) สำหรับบรรณารักษ์เลือกอาชีพนี้
เพราะศึกษาทางสาขานี้มากที่สุด (ร้อยละ 11.04)

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัย พบว่า โดยส่วนรวมนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญา
กับบรรณารักษ์มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์ (ค่าความสำคัญ 382.45) และเมื่อวิเคราะห์แยก
กลุ่มนักศึกษาและบรรณารักษ์พบว่าทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนี้เช่นกัน การที่ปรากฏผลเช่นนี้
อาจเป็นเพราะในขณะนี้อาชีพบรรณารักษ์กำลังได้รับการส่งเสริมมากขึ้น จะเห็นได้จากการที่สถาบัน
ต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับวิชาบรรณารักษศาสตร์ ทั้งในระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญามากขึ้น นอกจากนี้
นี้การที่นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนี้อาจเป็นเพราะมีแนวโน้มว่าจะหางานได้ง่ายกว่าสาขาอื่น ๆ และ
ศรัทธาในการที่จะทำงานด้านบรรณารักษ์ ส่วนบรรณารักษ์นั้นการที่มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนี้อาจเป็นเพราะ
มีความศรัทธาต่ออาชีพและการที่ได้อยู่ในอาชีพนี้เป็นระยะเวลาหนึ่งแล้วจึงเกิดความรู้สึกยึดถือระเบียบ
กฎเกณฑ์ของอาชีพนี้เป็นของตนเอง ทั้งที่ สุพัตรา สุภาพ กล่าวไว้ว่า ถ้าบุคคลใดอยู่ในอาชีพนั้น
มาเป็นเวลานานพอสมควรอาจจะเกิดความรู้สึกยึดถือระเบียบกฎเกณฑ์นั้นว่าเป็นเสมือนของตนเองไม่มาก
ก็น้อย ซึ่งช่วยให้ปฏิบัติในสิ่งที่อาชีพนั้ยอมรับ (สุพัตรา สุภาพ 2516 : 71) ด้วยเหตุผลดังกล่าว
มาแล้ว นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาและบรรณารักษ์ จึงมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพบรรณารักษ์

2. การ เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ระหว่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท
และบรรณารักษ์ พบว่าทั้งสามกลุ่มมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้อง
กับสมมติฐานแรกซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ ณรงค์ เทียมเมฆ ที่เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูของนักเรียน
ก่อน ป.กศ. กับนักเรียน ป.กศ. ซึ่งพบว่าทัศนคติของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน (ณรงค์ เทียมเมฆ
2520 : 34) เหตุที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีทัศนคติแตกต่างกันนี้อาจเป็นเพราะบรรณารักษ์นั้นได้ทำงาน
มาระยะหนึ่งแล้ว ประสบกับปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาเรื่องผู้บริหารให้การสนับสนุนห้องสมุดน้อย
สถานภาพของบรรณารักษ์ไม่ดี เป็นต้น ทำให้เกิดความท้อถอยอันเป็นผลกระทบต่อทัศนคติของตัวบรรณารักษ์
ที่มีต่ออาชีพนี้ ส่วนนักศึกษานั้นยังไม่เคยลงมือปฏิบัติงานจริง ๆ จึงยังไม่ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ จึงยังคงมี
ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนี้

เมื่อ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทั้งสามกลุ่มเป็นรายคู่ ปรากฏว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี
มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกับนักศึกษาระดับปริญญาโท และบรรณารักษ์ ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาโทกับ

บรรณารักษ์มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่านักศึกษาริทยูทาโทส่วนใหญ่ เคยปฏิบัติงาน
ด้านบรรณารักษ์มาแล้ว และประสบกับปัญหาต่าง ๆ เช่นเดียวกับบรรณารักษ์ทั้งสองกลุ่มนี้จึงมีทัศนคติ
ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาโทนั้นยังไม่เคยทำงานจริง ๆ และยังคงมีความกระตือรือร้น
มีพลังที่จะทำงานด้านบรรณารักษ์ จึงมีทัศนคติต่ออาชีพนี้ดีกว่ากลุ่มนักศึกษาริทยูทาโท และบรรณารักษ์

3. การ เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน
และนักศึกษามหาวิทยาลัยกับนักศึกษามหาวิทยาลัย มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน ส่วน
นักศึกษาส่วนกลางกับนักศึกษาส่วนภูมิภาคมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การที่ได้ผลการวิจัยเช่นนี้ อาจ เป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารังนี้
ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในวัยใกล้เคียงกัน ศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาเช่นเดียวกัน และลักษณะเนื้อหาของ
วิชาบรรณารักษศาสตร์จะคล้ายคลึงกันทุกสถาบัน สิ่ง เหล่านี้อาจมีส่วนทำให้นักศึกษามีความรู้สึกรู้สึก
ความรับผิดชอบ และความคิดเห็นต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน เป็นเหตุให้นักศึกษาที่มีอายุต่างกันและนักศึกษา
ที่ศึกษาอยู่ในสถาบันต่างก็มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ในด้านอายุนั้นการศึกษา
ครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของบุษกร เพชรวิวรรธน์ ซึ่งศึกษาถึงทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ที่มีต่อครูในโรงเรียนภาคกลาง พบว่ากลุ่มนักเรียนที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่อครูไม่แตกต่างกัน (บุษกร
เพชรวิวรรธน์ 2519 : 23) และสอดคล้องกับของ กุญฑนาค ยุทธวิสุทธิ ซึ่งศึกษาทัศนคติของครู
โรงเรียนมัธยมแบบประสมในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการสอนวิชาอาชีพพบว่าทัศนคติของครูอายุน้อยกว่า
30 ปีลงมา ตั้งแต่ 30 - 40 ปี และมากกว่า 40 ปีขึ้นไป ต่อครูผู้สอนวิชาอาชีพในทุกองค์ประกอบ
ไม่แตกต่างกัน (กุญฑนาค ยุทธวิสุทธิ 2522 : 64)

สำหรับนักศึกษาส่วนกลางและนักศึกษาส่วนภูมิภาค มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์
แตกต่างกันนั้นอาจ เป็นเพราะ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปทั้งในด้านการศึกษาและด้านจิตวิทยาแล้วว่า
สิ่งแวดล้อมย่อมมีอิทธิพลต่อชุมชนนั้น ๆ ความรู้สึกของบุคคลที่อยู่ในสังคมแต่ละสังคมไม่เหมือนกัน
อาจขยายความได้ว่าความรู้สึกของนักศึกษาในส่วนภูมิภาคย่อมแตกต่างกับความรู้สึกของนักศึกษาใน
ส่วนกลาง นักศึกษาในส่วนกลางนั้นมีโอกาสพบความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีโอกาสรับเอา
การ เปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ได้ดีกว่านักศึกษาในส่วนภูมิภาค ทำให้นักศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
มีทัศนคติแตกต่างกัน

4. การ เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ พบว่าบรรณารักษ์ที่มีอายุต่างกัน อายุการ เป็นบรรณารักษ์ต่างกัน และบรรณารักษ์ที่ทำงานในส่วนกลางกับบรรณารักษ์ที่ทำงานในส่วนภูมิภาค มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนบรรณารักษ์ของสมุทมนววิทยาลัย กับบรรณารักษ์ของสมุทวิทยาลัยครูมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยที่ได้เจอนี้อาจเป็นเพราะว่า บรรณารักษ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของอาชีพบรรณารักษ์ มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและประสบกับปัญหาต่าง ๆ เช่น การคิดเห็นในเรื่องความก้าวหน้า สถานภาพ การมีเวลาพักผ่อน เหมือน ๆ กัน ทำให้ บรรณารักษ์ที่มีอายุต่างกัน มีอายุการ เป็นบรรณารักษ์ต่างกัน และบรรณารักษ์ที่ทำงานในส่วนกลาง และในส่วนภูมิภาคมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่ต่างกันนอกจากนี้ในท่านอายุและอายุการ เป็น บรรณารักษ์นั้นยังสอดคล้องกันผลการวิจัยของ จอนอม โอทอง ซึ่งพบว่าครูที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติ ต่อนักเรียนในด้านการเรียนของนักเรียน ด้านวินัยความประพฤติของนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างนักเรียนกับครูไม่แตกต่างกัน (จอนอม โอทอง 2519 : 41) และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สมบุญ เกาพัฒนา ซึ่งก็ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของพยาบาล ที่มีอายุราชการต่างกัน ปรากฏว่า พยาบาลที่มีอายุราชการต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านงานพยาบาลผู้ป่วยและญาติ ผู้มีไข้มีบุตรฯ เพื่อบริการงาน เครื่องมือเครื่องใช้ อาคาร สถานที่ บรรยากาศในการปฏิบัติงาน และรวมทุกลักษณะไม่แตกต่างกัน (สมบุญ เกาพัฒนา 2520 : 87)

สำหรับบรรณารักษ์ของสมุทมนววิทยาลัยกับบรรณารักษ์ของสมุทวิทยาลัยครูไม่มีทัศนคติ ต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน อาจ เป็นเพราะว่าสถานภาพของบรรณารักษ์ทั้งสองกลุ่มต่างกัน กล่าวคือ บรรณารักษ์ของสมุทมนววิทยาลัยมีตำแหน่งบรรณารักษ์ ส่วนบรรณารักษ์ของสมุทวิทยาลัยครู มีตำแหน่งอาจารย์ ซึ่งตำแหน่งทั้งสองนี้มีข้อแตกต่างกันคือ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ที่มีไม่ตำแหน่ง เป็น ผู้บริหารหรือผู้อำนวยการจะได้รับเงินเดือนสูงสุดในระดับ 5 เท่านั้น ในขณะที่อาจารย์ได้รับ

ระดับ 6 และ 7 ส่วนสิทธิและผลประโยชน์อื่น ๆ บรรณารักษ์ส่วนใหญ่จะได้รับไม่เท่าเทียมกับอาจารย์ (ยุวดี พิทักษ์ 2519 : บทคัดย่อ) อันเป็นสาเหตุทำให้บรรณารักษ์ของสมุดมหาวิทยาลัยและบรรณารักษ์ของสมุดวิทยาลัยครูมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกัน

5. การวิเคราะห์เหตุผลในการเลือกอาชีพบรรณารักษ์ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เลือกอาชีพบรรณารักษ์ เพราะมีนิสัยรักการอ่านและชอบอ่านหนังสือมากที่สุด ซึ่งตรงตามคุณสมบัติอย่างหนึ่งของบรรณารักษ์ที่ว่าบรรณารักษ์จะต้องเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน และการค้นคว้า สำหรับบรรณารักษ์นั้นส่วนใหญ่เลือกอาชีพบรรณารักษ์เพราะศึกษามาทางสาขานี้ จึงต้องทำงานให้ตรงกับสาขาที่ได้เรียนมา เป็นการใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

สำหรับภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

จากผลการศึกษาพบว่านักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรีทัศนคติไม่ต่ออาชีพบรรณารักษ์ในเรื่องที่ว่า บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่ต้องทำงานจำเจซ้ำซาก ซึ่งความรู้สึกนี้อาจจะเป็นผลมาจากการเรียน การสอน ดังนั้นในการเรียนการสอนควรจะได้มีการอธิบายเน้นให้นักศึกษาตระหนักถึงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในอาชีพบรรณารักษ์ และงานต่าง ๆ ของห้องสมุดซึ่งมีอยู่หลายด้าน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานสามารถจะหมุนเวียนทำงานได้หลาย ๆ ด้าน โดยไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

ในด้าน การเรียนการสอนควรจะได้มีวิธีการสอนหลาย ๆ วิธี เช่น การบรรยายโดยใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ประกอบ อภิปราย สัมมนา การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การฝึกปฏิบัติ การศึกษานอกสถานที่ ซึ่งผู้สอนแต่ละวิชาควรจะได้เลือกวิธีการที่เหมาะสมตามที่เห็นควร นอกจากนี้ผู้สอนควรจะได้ศึกษารากความรู้เพิ่มเติมและปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนอยู่เสมอ

สำหรับผู้บริหารและสมาคมผู้เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบรรณารักษ์

1. ผู้บริหารควรจะให้การสนับสนุนอาชีพบรรณารักษ์โดยให้บรรณารักษ์ได้ทำงานอย่างมีอิสระ สามารถใช้ความรู้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ และให้การสนับสนุนในด้านอาคารสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความพอใจ และความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน นอกจากนี้ผู้บริหารควรจะทำให้ความเข้าใจว่าอาชีพบรรณารักษะนั้นเป็นวิชาชีพที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะ ไม่ใช่ใคร ๆ ก็ทำได้ และงานบรรณารักษ์เป็นงานวิชาการไม่ใช่งานธุรการ เช่นความเข้าใจของบุคคลทั่วไป

2. ผู้บริหารควรจะได้ส่งเสริมให้บรรณารักษ์มีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานทัดเทียมกับอาจารย์

3. สมาคมห้องสมุดหรือสมาคมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพบรรณารักษ์ควรจะได้มีการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั่ว ๆ ไป ตระหนักว่าอาชีพบรรณารักษ์เป็นอาชีพที่มีความสำคัญทัดเทียมกับอาชีพอื่น นอกจากนี้สมาคมควรจัดประชุมปรึกษาหารือเรื่องปัญหาต่าง ๆ เพื่อเสนอแนะต่อผู้บริหาร

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเฉพาะนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรีของบรรณารักษะของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครูเท่านั้น ดังนั้นจึงน่าจะมีการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์อีก โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างบรรณารักษะของสมุดประเภทต่าง ๆ คือห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และวิทยาลัย ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเฉพาะ

2. ควรจะทำการศึกษาถึงสิ่งที่เขามามีอิทธิพลต่อทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของกลุ่มบรรณารักษ์

3. ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดย่อมงठนถาวรในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลในเรื่องทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์อย่างน้อย 3 ปีต่อครั้ง.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กุ่มพนาถ ยุทธวิสุทธิ์ ทัศนคติของครูในโรงเรียนมัธยมแบบประสมในกรุงเทพมหานครที่มีต่อ
การสอนวิชาอาชีพ ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2522, 157 หน้า อัสสัณา
- จรรยา มิตรพร พจนานุกรมการศึกษา โรงพิมพ์พัฒนาพานิช 2505, 625 หน้า
- จารุวรรณ สันติโสภณ รายงานการสำรวจความต้องการบรรณารักษ์ในหน่วยงานวิชาเฉพาะ
 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2520, 60 หน้า
- _____. วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2520, 159 หน้า
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ "เราควรจะเป็นได้หรือไม่หนอ" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์
 20 : 37 - 38 8 มกราคม 2521
- เฉลียว พันธุ์สีดา "วิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย" ห้องสมุด
 19 : 157 - 158 มีนาคม - เมษายน 2518
- ชม ภูมิภาค จิตวิทยาการเรียนการสอน ไทยวัฒนาพานิช 2516, 238 หน้า
- เชิดศักดิ์ ไชวสินธุ์ การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 132 หน้า
- ฉรงค์ เทียมเมฆ ทัศนคติต่ออาชีพครูและความต้องการทำกิจกรรมนักเรียนของนักเรียนชายเขา
วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงราชบุรี ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2520, 75 หน้า อัสสัณา
- ฉนวน โถทอง การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของครูที่มีต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียน
ในเขตศึกษา 5 ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2519, 68 หน้า อัสสัณา

หัตถ์นี้ ทองศิริ ประสิทธิผลของหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2513 - 2518 วิทยานิพนธ์ อ.ม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 180 หน้า อักส่าเนา

ธารินี หาญวิริยะพันธุ์ เหตุผลในการเลือกและไม่เลือกเรียนครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

และมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเหนือ ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2513, 101 หน้า อักส่าเนา

ข้างรุ้ง แสงวัน "ความสำคัญของห้องสมุด" ห้องสมุด 11 : 130 - 134 พฤษภาคม -

มิถุนายน 2510

นวลจันทร์ ทิมวงศ์ การเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูของผู้ที่เป็นครูแล้วกับนิสิตฝึกหัดครู

วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2511, 65 หน้า อักส่าเนา

บุษกร เพชรวิวรรธน์ ทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อครูในโรงเรียนภาคกลาง

ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 78 หน้า

อักส่าเนา

ประจักษ์ ก่อเจริญ การคาดคะเนความต้องการบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ระหว่างปีการศึกษา 2520 - 2524 ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2520, 61 หน้า อักส่าเนา

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย ไทยวัฒนาพานิช

2520, 143 หน้า

ฝ่ายมาตรฐานสถิติ "แนะนำอาชีพ - บรรณารักษ์" แรงงานสัมพันธ์ 21 : 41 - 46

มีนาคม - เมษายน 2522

ยุวดี พิทักษ์ การศึกษาศาณภาพของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 225 หน้า อักส่าเนา

ล้วน สายยศ "ความเชื่อมั่นแบบต่าง ๆ" วารสารการวัดผลการศึกษา 2 : 81 - 94

กันยายน - ธันวาคม 2522

ฉนวน สายยศ และอังคณา สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 ไทยวัฒนาพานิช

2522, 649 หน้า

วนิดา สุรวดี "นำวิจัยฉบับรณรงค์" ห้องสมุด 1 : 32 - 36 ตุลาคม - ธันวาคม

2500

วิวัฒน์ชัย อยุ้นนง ทัศนคติที่มีต่อการศึกษาระดับปริญญาโทของนิสิตปริญญาโท

สาขาวิชาที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2518 - 2519 ถึง

2520 - 2521 วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 99 หน้า อักสำเนา

ศจี จันทวิมล ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยในสาขา

วิชาการปกครอง วิชาการสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2519, 51 หน้า

สถิตย์ นิยมญาติ "เราจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้อื่นได้อย่างไร" นิเทศสาร 3 : 14 - 23

มกราคม 2518

สมบุญ เกาพัฒนา ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ กศ.บ.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 92 หน้า อักสำเนา

สมสรร วงษ์น้อย เอกสารประกอบการสอนวิชาวิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย สำนักทดสอบ

ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2521, 89 หน้า อักสำเนา

สันติ ทองประเสริฐ "ข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน" ห้องสมุด

23 : 137 - 144 มีนาคม - เมษายน 2522

สุชุม เฉลยทรัพย์ การคาดคะเนความต้องการการบรรณารักษ์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

และมีมัธยมศึกษา กับความสามารถในการผลิตการบรรณารักษ์ของกรมการฝึกหัดครู ระหว่างปี

พ.ศ. 2519 - 2524 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2519, 75 หน้า อักสำเนา

สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 3 ไทยวัฒนาพานิช 2510,
142 หน้า

สุพัทธรา สุภาพ สังคมวิทยา พิมพ์ครั้งที่ 2 ไทยวัฒนาพานิช 2516, 175 หน้า

อร ทุมภูมิ "แนวทางที่จะพัฒนางานห้องสมุดให้เจริญก้าวหน้า" ห้องสมุด 11 : 20 - 31

มกราคม - กุมภาพันธ์ 2510

อัมพร ปันศิริ และนนทนา เนื่ออกอง การจัดและบริหารงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2515, 500 หน้า

อารี รังสิโยกฤษณ์ เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครู ป.กศ. และ ป.ป.

ปีการศึกษา 2512 ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2513, 57 หน้า อัดสำเนา

Anwar, Mumtuz A. "The Career of the Pakistani : A Study of Socioeconomic Background, Influence in Vocational Choice, and Appraisal of Librarianship in Pakistan," Dissertation Abstracts International A. 34 : 7256 -A, May, 1974.

Berry, June. "A Comparative Analysis of Ratings of Library Concepts Given by College Freshmen and Those Given by Librarians," in Library Science Dissertation 1952 - 1972 .p. 175, Colorado, Libraries Unlimited, Inc., 1974.

Best, John W. Research in Education. 2 nd.ed., New Jersey, Prentice - Hall, Inc., 1970. 399 p.

Bryan, Alice I. The Public Librarian, A Report of the Public Library Inquiry. New York, Columbia University Press, 1952. 474 p.

Cronbach, Lee J. Educational Psychology. New York, Brace & World, Inc., 1963. 706 p.

Edwards, Allen L. Techniques of Attitude Scale Construction. New York, Appleton Century Crafts, Inc., 1957. 256 p.

Foster, Charles R. Psychology for Life Today. Chicago, American Technical Society, 1961. 430 p.

Good, Carter V., ed. Dictionary of Education. New York, McGraw-Hill Company, Inc., 1945. 495 p.

- Harrod, Leonard Montague. The Librarians' Glossary. Andre Deutsch, A Grofton Book, 1971. 784 p.
- Kelman, Herbert C. "Compliance, Identification and Internalization : Three Process of Attitude Change" in Reading in Attitude Theory and Measurement. p. 470 - 471, New York, John Wiley and Sons, Inc., 1967.
- Lindquist, E.F. Design and Analysis of Experiments in Psychology and Education. Boston, Houghton Mifflin, Co., 1956. 393 p.
- McMahon, Anne. Personality of the Librarian ; Prevalent Social Status and Attitude Towards the Profession. Adelaide, Libraries Board of South Australia, 1967. 127 p.
- Morrison, Perry David. Career of the Academic Librarians : a Study of the Social Origins, Educational Attainments Vocation Experience and Personality Characteristics of a Group of American Academic Librarians. ALA, 1969, 165 p.
- Osgood, Charles E., George J. Suci and Percy H. Tannebaum. A Measurement of Meaning. The Board of Trustees of the University of Illinois, 1957. 494 p.
- Reagan, Agnes Lytton. Study of Certain Factors in Institution of Higher Education Which Influences Students to Become Librarians. Chicago, Association of College and Research Libraries, 1958. 110 p.
- Runjuan Intarakumhang. "Why I Want to Be a Librarian," Wilson Library Bulletin. 30 : 171 + , October, 1955.
- Sandhu, Roop K. and Harjit Sandhu. "Job Perception of University Librarians and Library Students," Canadian Library Journal. 28 : 438 - 445, November - December, 1971.
- Thornton, Luanne. "A Scale to Measure Librarians' Attitudes Toward Librarianship," Journal of Education for Librarianship. 4 : 15-25, Summer, 1963.
- Triandis, Harry C. Attitude and Attitude Change. New York, John Wiley and Sons, Inc., 1971. 232 p.

ภาพผนวก

ภาคผนวก ก

คำอ่านอาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดทัศนคติของนักศึกษาและบรรณารักษ์
ที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	2.52	20	2.55
2	2.88	21	2.07
3	2.91	22	2.38
4	2.57	23	3.11
5	4.64	24	2.73
6	2.52	25	3.65
7	2.67	26	2.13
8	2.19	27	2.74
9	2.97	28	2.46
10	4.17	29	2.71
11	2.71	30	2.50
12	3.13	31	3.56
13	2.32	32	2.53
14	2.62	33	2.67
15	1.87	34	1.89
16	2.61	35	1.88
17	2.08	36	2.32
18	1.91	37	1.75
19	2.95	38	3.0

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์

$$\begin{aligned}
 d &= \frac{n}{n-1} \cdot \left\{ 1 - \frac{s_1^2}{s_t^2} \right\} \\
 &= \frac{38}{37} \left\{ 1 - \frac{29.34}{168.03} \right\} \\
 &= 1.03 \left\{ 1 - .17 \right\} \\
 &= 1.03 \left\{ 0.83 \right\} \\
 &= 0.85
 \end{aligned}$$

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงกลมที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านในปัจจุบัน

ท่านเป็น

- ☐ บรรณารักษ์
☐ อาจารย์ประจำหอสมุด
☐ นิสิตนักศึกษา

ถ้าเป็นนิสิตศึกษากำลังศึกษาในระดับ

- ☐ ปริญญาตรี ปีที่
- ☐ ปริญญาโท ปีที่

อายุ (สำหรับนักศึกษา)

- ☐ ต่ำกว่า 20 ปี
- ☐ 21 ปีขึ้นไปถึง 25 ปี
- ☐ 25 ปีขึ้นไป

อายุ (สำหรับบรรณารักษ์/อาจารย์ประจำหอสมุด)

- ☐ ต่ำกว่า 25 ปี
- ☐ 26 ปีขึ้นไปถึง 35 ปี
- ☐ 35 ปีขึ้นไป

อายุการ เป็นบรรณารักษ์/อาจารย์ประจำหอสมุด

- ☐ 1 ปีขึ้นไปจนถึง 3 ปี
- ☐ 4 ปีขึ้นไปจนถึง 7 ปี
- ☐ 7 ปีขึ้นไป

ท่านทำงาน/ศึกษาอยู่ใน

☐ มหาวิทยาลัย

☐ วิทยาลัยครู

สถานที่ทำงาน/ศึกษาของท่านอยู่ใน

☐ ส่วนกลาง

☐ ส่วนภูมิภาค

ท่านเลือกอาชีพบรรณารักษ์เพราะ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น ความรู้สึกของท่านที่มีต่ออาชีพบรรณารักษ์

ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ท่านเห็นว่าใกล้เคียงหรือตรงกับ
ความคิดเห็น ความรู้สึกในปัจจุบันของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว

ตัวอย่าง

ลำดับที่	ความรู้สึก บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่					
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0.	ต้องทำงานหนัก		✓			
00.	ต้องให้บริการ					✓

คำอธิบาย

ข้อ 0. ถ้าท่านกาเครื่องหมาย / ในช่อง เห็นด้วย แสดงว่าท่านเห็นด้วยกับข้อความที่ว่า "บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนัก"

ข้อ 00. ถ้าท่านกาเครื่องหมาย / ในช่อง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แสดงว่าท่านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความที่ว่า "บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่ต้องให้บริการ"

ลำดับที่	ความรู้สึก บรรณารักษ์ เป็นอาชีพที่	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.	ได้รับการยกย่องจากคนทั่วไป					
2.	ไม่ส่งเสริมให้เป็นคนมีความคิดริเริ่ม					
3.	ใคร ๆ ก็เป็นได้					
4.	ต้องการมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างมาก					
5.	โคตรเจียว					
6.	ต้องทำงานจำเจซ้ำซาก					
7.	ต้องอาศัยความเชื่อมั่นในตนเอง					
8.	ไม่ได้รับการสนับสนุน					
9.	รู้อะไรทุกอย่างแต่รู้อย่าง เบื่อ					
10.	หางานยาก					
11.	มีโอกาสดำเนินการรอบตัวได้มาก เพราะอยู่ใกล้แหล่งความรู้					
12.	ทำให้ออกกำลังกาย					
13.	น่าภูมิใจ					
14.	สนุกและเพลิดเพลิน					
15.	มีประโยชน์ต่อวงวิชาการ					

ลำดับที่	ความรู้สึกร บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
16.	ได้พบปะกับคนหลายวงการทำให้ กว้างขวาง รู้จักคนมาก					
17.	เหมาะสำหรับคนที่ไม่สามารถเรียน วิชาอื่นได้จึงมาเรียนบรรณารักษ์					
18.	สังคมต้องการมากที่สุด					
19.	ต้องมีความเป็นระเบียบในการ ปฏิบัติงาน					
20.	ทำให้คนซึ่งเกียจอ่านหนังสือ					
21.	มีโอกาสดูเปลี่ยนบรรยากาศ ในการทำงานเพราะต้องทำงาน หลาย ๆ อย่าง					
22.	ไม่มีใครมีบทบาทในสังคม					
23.	หมายถึงผู้หนึ่งแค้นตัวเซย สวมแว่น อยู่ในห้องสมุด พอมีผู้มาติดตัวด้วย ก็จะตีหน้ายักษ์					
24.	หางานง่าย					
25.	ได้รับการดูแลทะนุถนอม					
26.	น่าสนใจ					
27.	ต้องศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ					
28.	หาความก้าวหน้าได้ตลอดเวลา					
29.	ค่อนข้างวุ่นวาย					

ลำดับที่	ความรู้สึก บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
30.	ขาดมนุษยสัมพันธ์					
31.	ไม่ค่อยมีผู้สนใจอยากมีอาชีพนี้					
32.	มีส่วนพัฒนาสร้างสรรค์สังคมและ ประเทศชาติ					
33.	ต้องมีความคิดสร้างสรรค์					
34.	ต้องมีความรับผิดชอบสูง					
35.	ต้องมีความคิดในการทำงาน					
36.	เหมาะสำหรับคนครี ไม่ทันสมัย หัวเก่า					
37.	มีประโยชน์ต่อสังคมมาก					
38.	มีสถานภาพต่ำกว่าผู้จบการศึกษา ในระดับเดียวกัน					

เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
ระดับปริญญาโทกับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู

บทคัดย่อ

ของ

ศรีสมร คุณากรบดินทร์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2524

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อทราบถึงทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของ นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี กับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู 2) เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ระหว่างนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับ ปริญญาตรี ปริญญาโท กับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู 3) เพื่อเปรียบเทียบ ทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ตามอายุ สภาพภูมิศาสตร์ สถาบัน 4) เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ของบรรณารักษ์ตามอายุ อายุการ เป็นบรรณารักษ์ สภาพภูมิศาสตร์ สถาบัน 5) เพื่อทราบถึงเหตุผลในการ เลือกอาชีพบรรณารักษ์ของนักศึกษาวิชาเอก บรรณารักษศาสตร์ บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 402 คน นักศึกษาปริญญาโท 56 คน และบรรณารักษ์ 181 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวของลิเคอร์ท แบบสอบถามมีจำนวน 38 ข้อ

ผลการศึกษาพบว่า

1. นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี กับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครูมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์

2. นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และบรรณารักษ์มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักศึกษาที่มีอายุต่างกันและนักศึกษามหาวิทยาลัยกับนักศึกษามหาวิทยาลัยครูมีทัศนคติต่ออาชีพ บรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาละแวกกับนักศึกษานอกเมืองมีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. บรรณารักษ์ที่มีอายุต่างกัน อายุการ เป็นบรรณารักษ์ต่างกัน และบรรณารักษ์ส่วนกลาง กับบรรณารักษ์ส่วนภูมิภาค มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย กับบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครู มีทัศนคติต่ออาชีพบรรณารักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

5. เหตุผลในการ เลือกอาชีพบรรณารักษ์พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เลือกอาชีพบรรณารักษ์เพราะ รักการอ่านและชอบอ่านหนังสือ ส่วนบรรณารักษ์เลือกอาชีพนี้เพราะศึกษามาทางสาขานี้มากที่สุด

A COMPARATIVE STUDY OF ATTITUDES TOWARDS LIBRARY CAREER OF LIBRARY
SCIENCE STUDENTS, UNIVERSITY LIBRARIANS
AND TEACHERS' COLLEGE LIBRARIANS

AN ABSTRACT

BY

SRISAMORN KHUNAKORNBODIN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1981

This study was to 1) find out attitudes towards a library career of Library Science students, University librarians and Teachers' College librarians, 2) compare attitudes towards a library career of undergraduates, graduate students and university and Teachers' College librarians, 3) compare attitudes towards a library career of Library Science students according to age, geographical area and institution. 4) compare attitudes towards a library career of librarians according to age, official grade, geographical area and institution. 5) find out reasons why Library Science students and librarians choose a library career.

The sample for this study consisted of 402 undergraduate library Science students, 56 graduate Library Science students and 181 librarians. These samples were selected by stratified random sampling. Questionnaires were used in collecting data.

The results of this study were as follows :

1. Library Science students and librarians have good attitudes towards a library career.

2. Comparison of the attitudes towards a library career between undergraduate library Science students, graduate Library Science students and librarians indicated a significant difference at the .01 level.

3. Comparison of the attitudes towards a library career indicated no significant difference between students of all ages, and between university students and Teachers' College students; but there was a significant difference at the .01 level between central area students and regional area students.

4. Comparison of the attitudes towards a library career of librarians indicated no significant difference between librarians of all ages, all official grades or between central area librarians and regional area librarians. There was a significant difference at the .01 level between university librarians and Teachers' College librarians.

5. Most of the Library Science students choose a library career because they love and like reading; librarians choose this career because they have studied Library Science.